

Projekt

z dnia 25 czerwca 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR XIV//25
RADY MIEJSKIEJ W ALEKSANDROWIE ŁÓDZKIM**

z dnia 30 czerwca 2025 r.

**w sprawie: przyjęcia Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy
Aleksandrów Łódzki na lata 2025 – 2031**

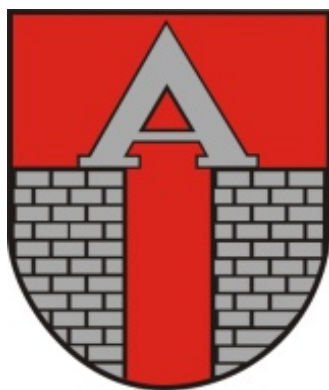
Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, zm.: Dz. U. z 2024 r. poz. 1572, oraz z 2025 r. poz. 1907, poz. 1940) oraz art. 16 ust. 1 i art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2024 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 poz. 1283, zm.: Dz. U. z 2024 r. poz. 858, poz. 1044, poz. 1572 oraz z 2025 r. poz. 620)

**Rada Miejska w Aleksandrowie Łódzkim
uchwała co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2025 – 2031”. Tekst Strategii stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Aleksandrowa Łódzkiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

**Strategia Integracji
i Rozwiązywania Problemów Społecznych
dla Gminy Aleksandrów Łódzki
na lata 2025 – 2031**

Aleksandrów Łódzki rok 2025

Spis Treści

CZĘŚĆ I WPROWADZAJĄCA	3
1. Wstępny opis założeń strategicznych	3
2. Spójność z dokumentami wyższego rzędu	4
3. Proces powstawania dokumentu. Przebieg prac nad Strategią.	7
CZĘŚĆ II DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ	8
1. Analiza dokumentów zastanych	9
1.1 Położenie geograficzne	9
1.2 Demografia	10
1.3 Wydatki budżetu Gminy	14
1.4 Mieszkalnictwo	15
1.5 Wychowanie i edukacja	17
1.6 Ochrona zdrowia, przeciwdziałanie alkoholizmowi	19
1.7 Rynek pracy	21
1.8 Obszar zabezpieczenia społecznego oraz wsparcia i pomocy społecznej	22
1.9 Ochrona środowiska	28
1.10 Działania na rzecz integracji i społeczeństwa obywatelskiego	29
2. Problemy społeczne w opinii środowiska lokalnego na podstawie przeprowadzonych badań społecznych	31
2.1 Badania ankietowe	31
2.2 Badania fokusowe	47
3. Analiza SWOT	53
4. Identyfikacja najważniejszych problemów społecznych	55
CZĘŚĆ III PROGRAMOWA	56
1. Wizja	56
2. Czynniki ryzyka realizacji Strategii	56
3. Prognoza przemian lub/i zmian w zakresie objętym Strategią	57
4. Cele strategiczne projektowanych zmian w oparciu o koncepcję SMART. Kierunki niezbędnych działań. Wskaźniki.	59
5. Sposób realizacji Strategii. Ramy finansowe.	66
6. Monitorowanie i ewaluacja	68
Uwagi końcowe	69

CZEŚĆ I WPROWADZAJĄCA

1. Wstępny opis założeń strategicznych

Opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym.

Gmina jako jednostka samorządu terytorialnego jest lokalną wspólnotą samorządową, która swoje działania realizuje zgodnie z podziałem kompetencji wynikających z aktów prawa i jednocześnie dba o integrację mieszkańców, o zapewnienie im poczucia bezpieczeństwa i dobrostanu – zadowolenia ze stanu życia społecznego, zdrowia i kondycji fizycznej, z sytuacji materialnej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w zakresie podziału kompetencji wynikających wprost z ustawy o pomocy społecznej i poprzez swoje działania ma wpływ na opracowanie i realizację strategii rozwiązywania problemów społecznych. Współpracuje w tym zakresie z innymi instytucjami i organizacjami działającymi na terenie naszej Gminy. Naturalny proces zmian społecznych, gospodarczych wymaga interdyscyplinarnego podejścia do realizacji celów strategicznych przyjętych w niniejszym dokumencie. Stąd konieczność zaangażowania wielu instytucji i organizacji w realizację celów, obranych kierunków działania, podczas monitoringu i ewaluacji.

W niniejszym dokumencie głównym założeniem strategicznym jest przyczynianie się do zmniejszania skali problemów czy usuwanie skutków problemów dotkliwych dla mieszkańców. Dlatego nim opracowano niniejszą Strategię ważnymi działaniami było: rozpoznanie kluczowych problemów, postawienie diagnozy, opracowanie celów, aby następnie można było realizować działania w obszarze integracji i rozwiązywania problemów społecznych. Zaliczyć do nich można działania wspierające, profilaktyczne, naprawcze, aktywizacyjne, edukacyjne, przeciwdziałające i chroniące przed niepożądanymi skutkami nieprawidłowości, dysfunkcji, patologii - ze zdiagnozowanego obszaru tematycznego.

Wspólnota mieszkańców może angażować swój potencjał i możliwości w rozwiązywanie problemów społecznych na etapie diagnozowania najważniejszych problemów społecznych. Tutaj: to uczestnictwo w badaniu ankietowym i w badaniu fokusowym, w aktywnościach w trakcie realizacji Strategii. Strategia jest narzędziem służącym do organizowania i

wprowadzania/przeprowadzania zmian/modyfikacji w społeczności lokalnej. Jest niezbędna przy realizacji celów polityki społecznej Gminy Aleksandrów Łódzki.

Jej opracowanie było, a realizacja będzie - procesem wieloetapowym.

Dokument składa się z trzech części/bloków tematycznych, oraz z uwag końcowych:

- Część I Wprowadzająca odnosi się do wstępnego opisu założeń strategicznych wynikających z zapisów: art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, zm.: Dz. U. z 2024 r. poz. 1572, oraz z 2025 r. poz. 1907, poz. 1940) oraz art. 16 ust. 1 i art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2024 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, zm.: Dz. U. z 2024 r. poz. 858, poz. 1044, poz. 1572 oraz z 2025 r. poz. 620). Przedstawione są dokumenty programowe i inne dokumenty strategiczne wyższego rzędu wyznaczające horyzont działań Strategii. Są to dokumenty opracowane na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym, powiatowym oraz gminnym. Zaprezentowany został proces powstawania dokumentu i przebieg prac nad Strategią.
- Część II Diagnostyczna przedstawia problemy społeczne na podstawie analizy licznych dokumentów zastanych oraz przeprowadzonych badań społecznych (ankiety i badanie fokusowe).
- Część III Programowa odnosi się do wizji integracji i rozwiązywania problemów społecznych, do czynników ryzyka realizacji Strategii. Sprecyzowane są cele, kierunki, sposób realizacji, wskaźniki. Opisany jest proces monitorowania, oraz ewaluacja – czyli ocena stopnia realizacji przyjętych założeń Strategii, a także jej wpływu na proces integracji i rozwiązywania problemów społecznych. Odniesiono się do ram finansowych.
- Uwagi końcowe. Tutaj odnotowano, że działania służące integracji mieszkańców Gminy Aleksandrów Łódzki, będą mieć wpływ na stworzenie wspólnoty mieszkańców.

2. Spójność z dokumentami wyższego rzędu

Horyzont działań niniejszej Strategii wyznaczyły dokumenty strategiczne opracowane na poziomach: europejskim, krajowym, regionalnym, powiatowym, oraz gminnym.

Obowiązek powstania strategii rozwiązywania problemów społecznych odnosi się do uwarunkowań systemowo - prawnych. Jak już wcześniej wspomniano opracowanie Strategii wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. 2023

poz. 901 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Dokumenty wyznaczające horyzont działań Strategii:

– **Europejskie**

Europejski Filar Praw Socjalnych (EFPS), gdzie jednym z celów jest tworzenie Europy o silnym wymiarze społecznym. Cel ten jest wspierany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny Plus i Fundusz Społeczny na lata 2021 – 2027.

EFPS opiera się na 3 kategoriach:

- 1) równe szanse i dostęp do zatrudnienia;
- 2) uczciwe warunki pracy;
- 3) ochrona socjalna i integracja społeczna.

– **Krajowe**

- 1) Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do 2030 roku;
- 2) Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- 3) Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030;
- 4) Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021 – 2027, polityka publiczna i perspektywa do roku 2030;
- 5) Strategia Rozwoju Usług Społecznych - polityka publiczna na lata 2021 – 2030, z perspektywą do roku 2035;
- 6) Strategia na rzecz osób z niepełnosprawnościami 2021 – 2030;
- 7) Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność;
- 8) Program Rządowy Dostępność Plus 2018 – 2025;
- 9) Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia na lata 2021 – 2025;
- 10) Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030.

– **Regionalne**

- 1) Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030;
- 2) Regionalna Strategia dla Województwa Łódzkiego 2030;

3) Strategia w zakresie polityki społecznej województwa łódzkiego do 2030 roku,
oraz regionalne programy i plany

- 1) Program Wspierania Rodziny i System Pieczy Zastępczej Województwa Łódzkiego 2030;
- 2) Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej dla Województwa Łódzkiego do roku 2027;
- 3) Wojewódzki Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Zatrudnieniu Osób Niepełnosprawnych Województwa Łódzkiego 2030.

– **Powiatowe**

- 1) Strategia Rozwoju Powiatu Zgierskiego 2030;
- 2) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zgierskiego 2024 – 2030;
- 3) Raport o stanie powiatu zgierskiego za rok 2023.

oraz powiatowe programy

- 1) Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Zgierskim na lata 2024 – 2026;
- 2) Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Zgierskim na lata 2021 – 2025;
- 3) Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Zgierskim na lata 2022 – 2025.

– **Gminne**

- 1) Strategia Rozwoju Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2022 – 2030;
- 2) Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2018 – 2024;
- 3) Strategia Rozwoju Edukacji w Gminie Aleksandrów Łódzki do roku 2030.

oraz gminne programy, sprawozdania, raporty, ocena

- 1) Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Aleksandrów Łódzki na lata 2024 – 2026;
- 2) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2022 - 2024;
- 3) Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2021 – 2024;
- 4) Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2021 – 2024;

- 5) Sprawozdania z działalności finansowej i merytorycznej Ośrodka Pomocy społecznej w Aleksandrowie Łódzkim za rok 2024, rok 2022, rok 2018;
- 6) Sprawozdanie z realizacji gminnego Programu Wspierania Rodziny za rok 2024;
- 7) Sprawozdanie z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii za rok 2024;
- 8) Sprawozdanie z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie za rok 2024;
- 9) Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2023;
- 10) Raporty o stanie gminy za rok 2023, rok 2022, rok 2018.

3. Proces powstawania dokumentu. Przebieg prac nad Strategią.

Prace nad Strategią rozpoczęły się w **grudniu roku 2023**, zakończyły się w **kwietniu roku 2025** – z **przerwą** w okresie **sierpień 2024 – listopad 2024**, kiedy to Ośrodek wdrażał projekt EFS+ pod nazwą „Rodzina daje moc”. Były to wieloetapowe działania obejmujące:

- 1) wypracowanie ram współpracy w tworzeniu dokumentu;
- 2) wypracowanie strategii badawczej;
- 3) zaznajomienie się z dokumentami na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym, powiatowych, gminnym, takimi jak: politykami, programami, strategiami, raportami, sprawozdaniami, ocenami;
- 4) analiza dokumentów zastanych (programy, sprawozdania, raporty, statystyki GUS – Statystyczne Vademecum Samorządowca, dane z portalu Polska w liczbach);
- 5) opracowanie ankiet kierowanych do mieszkańców;
- 6) dystrybuowanie ankiet drogą on-line i w wersji papierowej;
- 7) zebranie i zestawienie badań ankietowych;
- 8) przeprowadzenie badania fokusowego, a wcześniej przygotowanie do dyskusji podczas tego badania – oznaczającego wyrażenie opinii, emocji, postaw - z przedstawicielami instytucji samorządowych, organizacji pozarządowych;
- 9) opracowanie analizy SWOT;
- 10) identyfikację najważniejszych problemów społecznych;
- 11) omówienie prognozowanych zmian;
- 12) opracowanie celów strategicznych w oparciu o koncepcję SMART, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji Strategii, wskaźników realizacji działań;
- 13) odniesienie do ram finansowych;

14) opis sposobu monitorowania, ewaluacji.

W procesie tworzenia dokumentu uczestniczyli przedstawiciele Urzędu Miejskiego w Aleksandrowie Łódzkim, instytucji pomocy społecznej, ochrony zdrowia, oświaty, kultury i sportu, policji, zarządzający zasobami mieszkaniowymi, gospodarką komunalną. Cenne było zaangażowanie przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz mieszkańców gminy, tych którzy uczestniczyli w badaniu ankietowym.

Zespół osób współpracujących i pracujących nad Strategią wziął pod uwagę dynamikę zmian społecznych w perspektywie 6 lat licząc od roku 2025 do roku 2031. Całokształt prac umożliwił uwzględnienie realnych problemów społecznych obejmujących niniejszą Strategię.

CZEŚĆ II DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ

Trafne postawienie diagnozy problemów społecznych występujących w Gminie, a następnie znalezienie skutecznych rozwiązań wymagało dobrego rozpoznania sytuacji problemowej. Dlatego **niezbędna była triangulacja** – zbieranie danych za pomocą więcej niż jednej metody badawczej i było to:

- przeprowadzenie analizy porównawczej dokumentów zastanych (programy, sprawozdania, raporty, statystyki GUS – Statystyczne Vademecum Samorządowca, dane z portalu Polska w liczbach),
- przeprowadzenie badań ankietowych skierowanych do mieszkańców Gminy,
- przeprowadzenie badania fokusowego z przedstawicielami instytucji samorządowych, organizacji pozarządowych,
- prowadzenie obserwacji uczestniczącej – celowego poszukiwania faktów oddziałujących na rzeczywistość społeczną wspólnoty mieszkańców Gminy Aleksandrów Łódzki.

Zastosowanie więcej niż jednej metody zapewniło wyższą jakość prowadzonych badań i ograniczenie błędu pomiaru.

Wyniki z przeprowadzonej analizy dokumentów zastanych, z przeprowadzonych badań ankietowych on-line i w wersji papierowej, badanie fokusowe, przyczyniły się do zidentyfikowania najważniejszych problemów społecznych. Badanie fokusowe, jako dopełnienie badania ankietowego przeprowadzono w gronie przedstawicieli samorządu i instytucji działających w strukturach samorządu gminnego oraz organizacji pozarządowych. Pomogło ono w wysyceniu kategorii i w zidentyfikowaniu problemów społecznych i w dookreśleniu celów jak i kierunków

niezbędnych działań. Tak, więc efektem wyłożonej pracy zespołu zaangażowanego do opracowania Strategii jest niniejszy dokument - wieloletni plan integracji i rozwiązywania problemów społecznych w naszej Gminie. Strategia będzie podwaliną do działań aktywizacyjnych, profilaktycznych, naprawczych, edukacyjnych, do rozwoju zasobów i potencjału ludzkiego oraz rozwoju partycypacji społecznej.

1. Analiza dokumentów zastanych

Dla potrzeb opracowania niniejszej części Strategii przeprowadzono analizę gminnych dokumentów zastanych – różnych strategii, raportów o stanie gminy, sprawozdań z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Aleksandrowie Łódzkim. Posłużono się także danymi statystycznymi GUS z Statystycznego Vademecum Samorządowca, danymi z portalu Polska w liczbach.

1.1 Położenie geograficzne

Gmina Aleksandrów Łódzki jest gminą miejsko – wiejską i położona jest w powiecie zgierskim w województwie łódzkim. Zajmuje powierzchnię 116 km². Liczy 32 miejscowości i 22 sołectwa.

Na podstawie Raportu o stanie Gminy Aleksandrów Łódzki w roku 2023:

„Teren gminy Aleksandrów Łódzki cechuje się niezwykle korzystnym położeniem geograficznym. Gmina jest oddalona ok. 30 km od geometrycznego środka kraju. Odległość gminy od Łodzi – miasta wojewódzkiego wynosi ok. 10 km (...)”

„(...) Bliskość Łodzi niesie ze sobą zarówno cechy pozytywne, jak i negatywne. Łódź jako biegun wzrostu dla całego regionu, przejmuje pewne zasoby gminne — do najpoważniejszych należy odpływ dobrze wykwalifikowanej siły roboczej. Ponadto problemem jest także obserwowany proces przekształcania miasta oraz obszarów wiejskich Gminy w tereny sypialne dla mieszkańców Łodzi. Jednak położenie miasta w sąsiedztwie Łodzi jest także korzystne, np. pod względem dostępności mieszkańców do znacznie szerszego wachlarza dóbr i usług.(...)”

1. 2 Demografia

Liczba i struktura ludności

W 2023 roku w Aleksandrowie Łódzkim mieszkało 32.270 osób. W ciągu roku liczba mieszkańców wzrosła o 223 osoby. Liczba mieszkańców Aleksandrowa Łódzkiego systematycznie wzrasta i wzrost w stosunku do roku poprzedniego jest znaczny.

Demografia gminy

Na dzień 31 grudnia 2023 r. liczba mieszkańców Aleksandrowa Łódzkiego wyniosła ogółem 32.270 osób, w tym 16.967 kobiet i 15.303 mężczyzn.

Najliczniejszą grupę wśród mieszkańców Aleksandrowa Łódzkiego w wieku produkcyjnym stanowią mężczyźni — 9.474, natomiast kobiety — 9.018. W późniejszych rocznikach tj. w przedziale wieku poprodukcyjnego zaznacza się dominującą przewagę kobiet nad mężczyznami. Na 2.203 mężczyzn przypada 4.595 kobiet.

Zgony i urodzenia

W roku 2023 urodziło się w Aleksandrowie Łódzkim 224 dzieci, w tym 108 chłopców i 116 dziewczynek. Liczba zgonów natomiast przewyższyła liczbę urodzeń i wynosiła 327 osób, jednak zmalała w stosunku do roku poprzedniego.

W roku 2023 zostało nadanych 400 numerów PESEL dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Źródło danych: Raport o stanie Gminy Aleksandrów Łódzki w roku 2023

Ad. Tabela 1 W roku 2023 Gmina Aleksandrów Łódzki miała ujemny przyrost naturalny wynoszący -144. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -4,12 na 1000 mieszkańców Gminy.

Średni wiek mieszkańców wynosi 41,4 lat i jest niższy od średniego wieku mieszkańców województwa łódzkiego oraz nieznacznie niższy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. W tym samym roku współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,53 i jest porównywalny do średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Źródło danych: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Aleksandrow_Lodzki

Tabela nr 1 Przyrost naturalny – dane porównawcze

L.p.	Nazwa wskaźnika	Rok 2023	Rok 2022	Rok 2021	Rok 2020	Rok 2019	Rok 2018
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Przyrost naturalny [osoba]	-144	-120	-127	-89	-36	-32

Źródło danych: GUS Statystyczne Vademecum Samorządowca 2023

Ad. Tabela 2 Ogólna liczba mieszkańców wzrasta, przy czym znacząco przybywa osób w wieku poprodukcyjnym. W stosunku do roku 2022, w roku 2023 wskaźnik feminizacji i obciążenia demograficznego utrzymuje się na tym samym poziomie.

Tabela nr 2 Struktura ludności – dane porównawcze

L.p.	Nazwa	Wskaźnik w liczbach bezwzględnych 2023 r. (* 2022 r.) (** 2018 r.)
1	2	3
1	Mieszkańcy Aleksandrowa Łódzkiego	32.270 (*32.047) (**30.713)
2	Wiek przedprodukcyjny 0-17 lat	6.655 (*6.530) (**6.129)
3	Wiek produkcyjny mężczyźni 18-65 lat i kobiety 18-60 lat	18.817 (*18.433) (**18.551)
4	Wiek poprodukcyjny, kobiety powyżej 60 lat i mężczyźni powyżej 65 lat	6.798 (*6.639) (**6.033)
5	Wskaźnik feminizacji – liczba kobiet na 100 mężczyzn	110,8 (*111) (** brak danych w raporcie)
6	Wskaźnik obciążenia demograficznego — ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	71,4 (*71,4) (**brak danych w raporcie)

Źródło danych: Raporty o stanie Gminy Aleksandrów Łódzki za rok 2023, 2022, 2018

Ad. Tabela 3 Największą grupą są osoby w wieku produkcyjnym. Osoby w wieku 0-17 lat, kobiety powyżej 60 lat oraz mężczyźni powyżej 65 lat stanowią coraz większą populację.

Tabela nr 3 Struktura ludności na dzień 30.06.2024 r.

L.p.	Nazwa	Wskaźnik w liczbach bezwzględnych
1	2	3
1	Mieszkańcy Aleksandrowa Łódzkiego	32.522
2	Wiek przedprodukcyjny 0-17 lat	6.686
3	Wiek produkcyjny mężczyźni 18-65 lat i kobiety 18-60 lat	18.961
4	Wiek poprodukcyjny, kobiety powyżej 60 lat i mężczyźni powyżej 65 lat	6.875

Źródło danych: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim

Ad. Tabela 4, 5 Gminę Aleksandrów Łódzki zamieszkuje więcej kobiet niż mężczyzn, tak więc kobiety stanowią coraz większą populację.

Tabela nr 4 Liczba ludności w podziale na płeć – dane porównawcze

Liczba ludności na dzień 31.12.2023 r. (* na dzień 31.12.2022 r.) (** na dzień 31.12.2018 r.)	
Kobiety	Mężczyźni
16.967 (*16.851) (**16.396)	15.303 (*15.196) (**14791)
RAZEM: 32.270 (*32.047) (**31.187)	

Źródło danych: Raporty o stanie Gminy Aleksandrów Łódzki za rok 2023, 2022, 2018

Tabela nr 5 Liczba ludności w podziale na płeć na dzień 30.06.2024 r.

Liczba ludności	
Kobiety	Mężczyźni
17.111	15.411
RAZEM: 32.522	

Źródło danych: Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim

Ad. Tabela 6 Zmniejsza się liczba urodzeń dzieci, które są zameldowane na terenie Gminy Aleksandrów Łódzki i odnotowano więcej urodzeń chłopców tak w roku 2023, jak w roku 2022 i w roku 2018.

Tabela nr 6 Urodzenia – dane porównawcze

Urodzenia dzieci, które są zameldowane na terenie gm. Aleksandrów Łódzki w 2023 r. (* w 2022 r.) (** w 2018 r.)	
Dziewczynki	Chłopcy
108 (*115) (**137)	116 (*125) (** 155)
RAZEM: 224 (*240) (**292)	

Źródło danych: Raporty o stanie Gminy Aleksandrów Łódzki za rok 2023, 2022, 2018

Ad. Tabela 7 Liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego ewoluuje: największa była w roku 2018, znacząco zmniejszyła się w roku 2022, w roku 2023 przybywa osób wymeldowanych. Liczba osób zmarłych największa była w roku 2022, natomiast w roku 2018 i w roku 2023 dane są podobne.

Tabela nr 7 Wymeldowania z pobytu stałego osoby zmarłe – dane porównawcze

Wymeldowania z pobytu stałego z gm. Aleksandrów Łódzki	
w 2023 r. (* w 2022 r.) (** w 2018 r.)	
Liczba osób wymeldowanych	Liczba osób zmarłych
276 (*213) (**321)	327 (*358) (**328)
RAZEM: 603 (*571) (**519)	

Źródło danych: Raporty o stanie Gminy Aleksandrów Łódzki za rok 2023, 2022, 2018

Ad. Tabela 8 Znacząco zwiększa się liczba zameldowań na stałe i znacząco zmniejszają się zameldowania na pobyt czasowy.

Tabela nr 8 Zameldowania – dane porównawcze

Zameldowania osób w gm. Aleksandrów Łódzki w 2023 r. (* w 2022 r.) (** w 2018 r.)	
Pobyt stały	Pobyt czasowy
1.282 (*1.080) (**1.215)	144 (*290) (**319)
RAZEM: 1.426 (*1.370) (**1534)	

Źródło danych: Raporty o stanie Gminy Aleksandrów Łódzki za rok 2023, 2022, 2018

1.3 Wydatki budżetu Gminy

Ad. Tabela 9 Wydatki budżetu z roku na rok wzrastają, w szczególności na transport i łączność, oświatę i wychowanie (szkoły podstawowe), edukacyjną opiekę wychowawczą (przedszkola), pomoc społeczną, kulturę fizyczną. W przypadku ochrony zdrowia - przychodnie utrzymują się z umów zawieranych z Narodowym Funduszem Zdrowia. Dlatego wydatki budżetu Gminy na ochronę zdrowia utrzymują się na podobnym poziomie.

Tabela nr 9 Wydatki budżetu Gminy według działów wpisujących się w analizę realizowaną na potrzeby niniejszej Strategii w złotych

L.p.	Nazwa wskaźnika	Rok 2023	Rok 2022	Rok 2021	Rok 2020	Rok 2019	Rok 2018
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Wydatki ogółem	198 336 665,38	197 213 521,85	182 521 798,83	179 300 730,90	166 173 997,40	137 249 149,61
2	Transport i łączność	13 277 958,33	10 097 728,61	6 193 164,14	4 952 613,31	6 020 026,13	8 606 134,81
3	Gospodarka mieszkaniowa	1 722 265,28	1 544 972,22	7 997 878,04	10 889 204,76	15 476 214,30	1 413 992,23
4	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2 634 375,19	3 489 592,65	2 230 007,51	2 580 532,54	1 623 138,52	1 657 681,17
5	Oświata i wychowanie (szkoły podstawowe)	79 692 911,56	66 427 693,84	55 306 051,30	55 287 486,10	45 881 070,19	42 430 705,06
6	Pomoc społeczna	13 106 155,38	14 340 039,71	10 410 885,96	10 026 441,96	11 059 263,72	9 931 484,05
7	Edukacyjna opieka wychowawcza (przedszkola)	3 047 217,79	2 676 559,97	2 412 892,94	2 300 577,60	3 727 513,45	1 961 309,20
8	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3 508 628,15	4 626 047,96	2 458 425,32	1 434 876,39	2 432 606,68	2 553 527,32
9	Kultura fizyczna	13 111 477,06	7 730 283,53	6 702 616,97	5 776 953,46	6 407 938,47	6 035 797,08
10	Ochrona zdrowia	1 214 153,04	1 181 052,50	1 147 376,53	649 225,15	982 905,23	970 269,57

Źródło danych:: GUS Statystyczne Vademecum Samorządowca 2023

1.4 Mieszkalnictwo

Ad. Tabela 10 Ze statystyk wynika, że spada liczba mieszkań oddanych do użytkowania, ale ogólnie w Gminie zwiększa się zasób mieszkaniowy, np.: w roku 2018 wynosił 12 903 mieszkań, w roku 2023 – 14 345 mieszkań.

Tabela nr 10 Zasoby mieszkaniowe – dane porównawcze

L.p.	Nazwa wskaźnika	Rok 2023	Rok 2022	Rok 2021	Rok 2020	Rok 2019	Rok 2018
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Mieszkania oddane do użytkowania - ogółem [szt.]	241	275	322	350	245	241
2	Mieszkania oddane do użytkowania - indywidualne [szt.]	171	219	235	162	188	186
3	Mieszkania oddane do użytkowania - przeznaczone na sprzedaż lub wynajem [szt.]	70	56	87	188	57	55
4	Zasoby mieszkaniowe - mieszkania ogółem [szt.]	14 345	14 126	13 900	13 660	13 134	12 903

Źródło danych: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2023

Ad. Tabela 11 Gmina Aleksandrów Łódzki prowadzi sprzyjającą mieszkańcom politykę mieszkaniową. W porównaniu z innymi ościennymi gminami wykazuje najwyższy wskaźnik odnoszący się do mieszkań oddanych do użytkowania.

Tabela nr 11 Mieszkania oddane do użytkowania - porównanie z innymi gminami

L.p.	Nazwa gminy	Rok 2023 Mieszkania oddane do użytkowania - ogółem [szt.]
1	2	3
1	Gmina miejsko – wiejska Aleksandrów Łódzki	241
2	Gmina wiejska Zgierz	160
3	Gmina miejska Zgierz	76
4	Gmina miejsko – wiejska Stryków	65
5	Gmina wiejska Ozorków	40
6	Gmina miejska Ozorków	30
7	Gmina wiejska Parzęczew	22
8	Gmina miejska Głowno	19
9	Gmina wiejska Głowno	12

Źródło danych: GUS Statystyczne Vademecum Samorządowca 2023

Przy liczbie 241 mieszkań oddanych do użytkowania w roku 2023 w porównaniu Gmina Aleksandrów Łódzki – Województwo Łódzkie – Polska, wskaźnik liczby mieszkań w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców kształtuje się również wysoko:

- Gmina AŁ 6,90
- Województwo łódzkie 4,97
- Polska 5,88

Źródło danych: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Aleksandrow_Lodzki

Pomoc Gminy w zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych lokalnej społeczności bywa trudna ze względu na wyraźnie odczuwalny brak mieszkań 2 pokojowych i większych. Zwalniane lokale mają przeważnie niewielki metraż, bądź taką strukturę pomieszczeń, która nie pozwala na dostosowanie mieszkania do potrzeb większej rodziny. Zdecydowanie łatwiej znaleźć mieszkanie dla 1-3-osobowych gospodarstw domowych. Tutaj czas oczekiwania na propozycję najmu lokalu może być bardzo krótki.

Skala napływu wniosków o poprawę warunków mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej od lat utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie, jednakże widać, iż oczekiwania wnioskodawców co do jakości i rodzaju udzielanej pomocy od Gminy są coraz wyższe. Stan techniczny, wyposażenie, estetyka budynków komunalnych w ostatnich latach znacznie poprawiły się, głównie za sprawą projektu termomodernizacji. Dzięki temu w całym zasobie mamy znaczny udział lokali z centralnym ogrzewaniem oraz ciepłą wodą użytkową (pompy ciepła). Mimo wielu pozytywnych zmian — nadal w obszarze poprawy jakości życia mieszkańców jest wiele do zrobienia, a problemem są jak zwykle niewystarczające wpływy z czynszów, które nie pokrywają wydatków związanych z utrzymaniem całego zasobu mieszkaniowego, co przekłada się na konieczność zabezpieczania co roku w budżecie Gminy dotykowych środków na remonty budynków komunalnych (w 2023 r. było to 350 tys. zł., w poprzednich latach średnio 500 tys. zł).

Gmina szuka możliwości pozyskania środków zewnętrznych na sfinansowanie nowych inwestycji mieszkaniowych. Wyznaczono miejsce realizacji nowego projektu zakładającego budowę komunalnego bloku wielorodzinnego — działka gminna w Aleksandrowie Łódzkim, przy ul.

Pabianickiej 81/83, obok istniejących budynków socjalnych i Zespołu ds. zabezpieczenia schronienia działającego w strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej w Aleksandrowie Łódzkim. Inwestycję będzie realizował z ramienia Gminy Aleksandrowski Program Mieszkaniowy Sp. z o.o. dzięki pozyskanej dotacji z Banku Gospodarstwa Krajowego.

Źródło danych: Raport o stanie Gminy Aleksandrów Łódzki w roku 2023

1.5 Wychowanie i edukacja

Tabela nr 12 Placówki edukacyjne – dane porównawcze

L.p.	Nazwa wskaźnika	Rok 2023	Rok 2022	Rok 2021	Rok 2020	Rok 2019	Rok 2018
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Żłobki [szt.]	5	6	5	4	4	2
2	Dzieci przebywające w ciągu roku w żłobkach [osoba]	Brak danych	272	245	254	224	85
3	Placówki wychowania przedszkolnego [szt.]	15	15	15	14	14	14
4	Przedszkola bez specjalnych [szt.]	9	9	9	8	8	8
5	Przedszkola specjalne [szt.]	1	1	1	1	1	1
6	Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego [osoba]	1.430	1.416	1.401	1.252	1.195	1.171
7	Dzieci w przedszkolach bez specjalnych [osoba]	1.195	1.171	1.152	991	973	952
8	Dzieci w przedszkolach specjalnych [osoba]	14	17	16	8	7	3
9	Szkoły podstawowe [szt.]	8	8	8	8	8	8
10	Uczniowie szkół podstawowych [osoba]	3.039	3.087	3.024	2.918	2.829	2.715
11	Liczba uczniów przypadających na 1 oddział/klasę w szkołach podstawowych [osoba]	19	19	20	21	20	22

Źródło danych: GUS Statystyczne Vademecum Samorządowca 2023

Ad. Tabela 12 Z uwagi na fakt, że liczba mieszkańców Gminy Aleksandrów Łódzki z roku na rok wzrasta, to również wzrasta liczba dzieci wymagających edukacji. W tym zakresie Gmina na wysokim poziomie zapewnia edukacyjną opiekę wychowawczą oraz edukację w szkołach.

1.6 Ochrona zdrowia, przeciwdziałanie alkoholizmowi

W roku 2023:

- 28,8% zgonów w Gminie Aleksandrów Łódzki spowodowanych było chorobami układu krążenia,
- 26,5% zgonów w Gminie Aleksandrów Łódzki spowodowanych było chorobami nowotworowymi,
- 10,1% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego.

Na 1 000 osób w Gminie Aleksandrów Łódzki przypada 9.76 zgonów. Jest to wskaźnik znacznie mniejszy od wartości średniej dla województwa łódzkiego oraz znacznie mniejszy od wartości średniej dla Polski.

Źródło danych: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Aleksandrow_Lodzki

Tabela nr 13 Ochrona zdrowia, przeciwdziałanie alkoholizmowi w Gminie Aleksandrów Łódzki – dane porównawcze

L.p.	Nazwa wskaźnika	Rok 2023	Rok 2022	Rok 2021	Rok 2020	Rok 2019	Rok 2018
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Przychodnie [szt.]	13	14	14	14	15	16
2	Porady podstawowej opieki zdrowotnej [szt.]	126 731	132 537	120 676	127 125	137 881	133 130
3	Wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi [zł]	963 190,79	782 321,77	608 506,98	388 041,68	569 170,00	495 131,36

Źródło danych: *GUS Statystyczne Vademecum Samorządowca 2023*

Ad. Tabela 13 Na terenie Gminy zmniejsza się liczba przychodni i proporcjonalnie do mniejszej liczby przychodni jest mniej porad podstawowej opieki zdrowotnej. Bez mała dwukrotnie zwiększył się budżet przeznaczony na przeciwdziałanie alkoholizmowi.

W nawiązaniu do przeciwdziałania alkoholizmowi:

Z uwagi na fakt, że dane statystyczne GUS za rok 2024 zostaną opublikowane po pierwszym półroczu roku 2025, to tytułem uzupełnienia danych ws. przeciwdziałania alkoholizmowi pozyskano informacje od Pełnomocnika Burmistrza Aleksandrowa Łódzkiego ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Z przekazanych danych wynika, że w roku 2024 wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi wyniosły 1 023 770,10 zł.

Ponadto inne statystyki przekazane przez Pełnomocnika Burmistrza Aleksandrowa Łódzkiego ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych obrazują wzrost skali problemu uzależnień, w różnych kontekstach:

- leczenia odwykowego,
- związku między nadużywaniem alkoholu, a przemocą domową.

Tabela nr 14 Leczenie odwykowe – dane porównawcze

L.p.	Nazwa wskaźnika	Rok 2024	Rok 2023	Rok 2022	Rok 2021	Rok 2020	Rok 2019	Rok 2018
1	2		3	4	5	6	7	8
1	Wnioski o leczenie odwykowe [szt.]	14	16	17	10	11	18	26

Źródło danych: Statystyki zebrane przez Pełnomocnika Burmistrza Aleksandrowa Łódzkiego ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ad. Tabela 14 Dane te nie mają odpowiedniego przełożenia na faktyczny stan rzeczy. Bowiem od kilku lat liczba wniosków o leczenie odwykowe utrzymuje się na podobnym, niskim poziomie w przeciwieństwie do lat z okresu 1997 – 2010, kiedy to corocznie do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpływało nawet 100 wniosków. Taki stan rzeczy wynika to z tego, że procedura zobowiązania do leczenia odwykowego uznana została za nieskuteczną, nieefektywną.

Tabela nr 15 Związek między nadużywaniem alkoholu/alkoholizmem, a przemocą domową – dane porównawcze

L.p.	Nazwa wskaźnika	Rok 2024	Rok 2023	Rok 2022	Rok 2021	Rok 2020	Rok 2019	Rok 2018
1	2		3	4	5	6	7	8
1	Sprawy prowadzone w ramach procedury „Niebieska karta”, gdzie alkohol jest główną przyczyną zachowań przemocowych [szt.]	70 w 73% przyczyną przemocy jest alkohol	50 w 74% przyczyną przemocy jest alkohol	32 w 90,62% przyczyną przemocy jest alkohol	47 w 83% przyczyną przemocy jest alkohol	54 w 81% przyczyną przemocy jest alkohol	49 w 71% przyczyną przemocy jest alkohol	35 w 57% przyczyną przemocy jest alkohol

Źródło danych: Statystyki zebrane przez Pełnomocnika Burmistrza Aleksandrowa Łódzkiego ds Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ad. Tabela 15 Problem uzależnienia od alkoholu bardziej odzwierciedla się w działalności Zespołu interdyscyplinarnego powołanego przez Burmistrza Aleksandrowa Łódzkiego. Naczelnym zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych a także przedstawicieli podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, np. kuratorów sądowych. Tak, więc skalę problemu uzależnień w dużo większym stopniu odzwierciedlają statystyki spraw prowadzonych w ramach procedury „Niebieskie Karty”, która to procedura ma zapewnić bezpieczeństwo osobie doświadczającej przemocy domowej i gdzie alkohol stanowi główny czynnik torujący zachowania przemocowe.

1.7 Rynek pracy

W stosunku do lat minionych udział bezrobotnych w ludności ogółem znacząco zmniejszył się w powiecie, województwie, kraju. Na podstawie danych uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Zgierzu, według stanu na dzień 31.12.2024 r.:

- liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Aleksandrów Łódzki wynosiła 615, w tym: 48,0% stanowiły kobiety, 52,0% mężczyźni, 40,5% stanowił udział długotrwale bezrobotnych z ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w Gminie Aleksandrów Łódzki,
- stopa bezrobocia dla powiatu zgierskiego wynosiła 5,4%,

– dla województwa łódzkiego również 5,4%.

Tabela nr 16 Udział bezrobotnych z Gminy Aleksandrów Łódzki zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy, w ludności w wieku produkcyjnym – dane porównawcze

L.p.	Nazwa wskaźnika	Rok 2023	Rok 2022	Rok 2021	Rok 2020	Rok 2019	Rok 2018
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy, w ludności w wieku produkcyjnym [%]	2,8	2,8	4,1	4,3	3,5	3,9

Źródło danych: GUS Statystyczne Vademecum Samorządowca 2023

Tabela nr 17 Osoby pracujące z Gminy Aleksandrów Łódzki - dane porównawcze

L.p.	Nazwa wskaźnika	Rok 2023	Rok 2022	Rok 2021	Rok 2020	Rok 2019	Rok 2018
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Pracujący [osoba]	Brak danych	Brak danych	5 448	4 537	4 537	4 372
2	Pracujący w gospodarce narodowej (stan na grudzień) - ogółem [osoba]	14 448	14 315	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych

Źródło danych: GUS Statystyczne Vademecum Samorządowca 2023

Ad. Tabela 16 i 17 Fakt malejącego bezrobocia w Gminie Aleksandrów Łódzki potwierdzają, także dane zawarte w Statystycznym Vademecum Samorządowca o udziale bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy, w ludności w wieku produkcyjnym oraz osób pracujących.

1.8 Obszar zabezpieczenia społecznego oraz wsparcia i pomocy społecznej

Przykładowymi szczegółowymi politykami społecznymi wpisującymi się w obszar zabezpieczenia społecznego oraz wsparcia i pomocy realizowanymi przez Gminę Aleksandrów Łódzki są: polityka zabezpieczenia społecznego, polityka rodzinna w tym na rzecz osób i rodzin z dziećmi, polityka senioralna. W tym podrozdziale przedstawiona jest analiza porównawcza zabezpieczenia

społecznego dla rodzin, analiza realizowanego wsparcia i pomocy społecznej na rzecz osób i rodzin na podstawie różnych aktów prawa czy programów rządowych. Skorzystano z danych zastanych zawartych w sprawozdaniach rocznych z działalności finansowej i merytorycznej Ośrodka Pomocy Społecznej im. Ireny Sendlerowej w Aleksandrowie Łódzkim i w statystykach GUS.

Ad. Tabela 18 Znacząco zmniejsza się udział osób korzystających ze świadczeń społecznych w ludności ogółem. Do roku 2022 zwiększały się wydatki na pomoc społeczną. Od roku 2023 mniej środków pieniężnych przeznaczono na realizację wydatków na pomoc społeczną.

Tabela nr 18 Zabezpieczenie społeczne dla rodzin, wsparcie i pomoc społeczna na rzecz osób i rodzin w Gminie Aleksandrów Łódzki – dane porównawcze

L.p.	Nazwa wskaźnika	Rok 2023	Rok 2022	Rok 2021	Rok 2020	Rok 2019	Rok 2018
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Udział osób korzystających ze świadczeń społecznych w ludności ogółem [%]	2,2	2,1	2,4	2,8	3,5	4,2
2	Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze [osoba]	6 581	Brak danych	6 277	6 168	Brak danych	3 011
3	Wyплаты świadczeń RODZINA 500+ [zł]	39 934 002	Brak danych	38 029 281	37 452 696	18 308 187	18 308 187
4	Wydatki na pomoc społeczną [zł]	13 106 155,38	14 340 039,71	10 410 885,96	10 026 441,96	11 059 263,72	9 931 484,05
5	Wydatki na pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej [zł]	1 446 820,53	13 476 663,10	16 339,17	19 506,64	48 058,49	0,00

Źródło danych: GUS Statystyczne Vademecum Samorządowca 2023

Ad. Tabela 19 Coraz mniej osób/rodzin korzysta z pomocy pieniężnej, przy czym problemy społeczne coraz częściej są rozwiązywane poprzez realizację pracy socjalnej (pomocy niepieniężnej) czyli jest to wsparcie i pomoc z powodów innych niż niedostatki materialne, powodujących trudności życiowe, których osoby i rodziny nie są w stanie samodzielnie rozwiązać.

Tabela nr 19 Ogólna liczba środowisk korzystających z pomocy pieniężnej i w formie pracy socjalnej w 2024 r. oraz (*w 2023 r.) (w 2022 r.) (*** w 2018 r.) – dane porównawcze**

L.p.	Nazwa	Liczba środowisk	Liczba osób w środowiskach
1	2	3	4
1	Udzielona pomoc pieniężna	416 (*462) (**507) (***647)	645 (*791) (**710) (***1.304)
2	Udzielona szeroko rozumiana praca socjalna	536 (*450) (**380) (***541)	919 (*859) (**735) (***1.063)

Źródło danych: Sprawozdania z działalności finansowej i merytorycznej Ośrodka Pomocy Społecznej m. Ireny Sendlerowej w Aleksandrowie Łódzki za rok 2024, 2023, 2022, 2018

Uwaga:

- praca socjalna jako działalność zawodowa obejmuje działania między innymi takie jak: rzecznictwo, towarzyszenie, mediowanie, poszerzenie oferty pomocowej, interwencje, konsultacje z innymi specjalistami, konfrontacje, wspieranie, poradnictwo, rozszerzenie sieci kontaktów, działania wychowawcze, narzucanie wymagań i ograniczeń, monitorowanie realizacji działań, perswazję, organizacje poradnictwa i usług specjalistycznych, wyjaśnianie,
- w tabeli nr 19 przedstawiono ogólną liczbę środowisk korzystających z pomocy pieniężnej oraz liczbę środowisk korzystających z szeroko rozumianej pracy socjalnej. Z danych wynika, że więcej środowisk wymaga wsparcia i pomocy zawodowej pracownika socjalnego w formie pracy socjalnej, niż jedynie pomocy pieniężnej.

Działalność Zespołu pracowników socjalnych**Tabela nr 20 Przyczyny korzystania z pomocy społecznej na podstawie ustawy o pomocy społecznej – porównanie roku: 2024 r. (* 2023 r.) (** 2022 r.) (***) 2018 r.)**

L.p.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba środowisk	Liczba osób w środowisku
1	2	3	5
1	Długotrwała lub ciężka choroba	349 (*332) (**310) (*** 429)	488 (*525) (** 480) (***788)
2	Niepełnosprawność	239 (*215) (**224) (***303)	319 (*306) (**302) (***502)
3	Ubóstwo	201 (*226) (**231) (***415)	377 (*432) (**480) (***836)
4	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	187 (*173) (**161) (***192)	373 (*395) (**386) (***776)
4a	w tym: rodziny niepełne	43 (*50) (**42) (***85)	116 (*139) (** 121) (*** 222)
4b	w tym: rodziny wielodzietne	13 (*19) (**18) (***26)	78 (*108) (**107) (***142)
5	Bezrobocie	92 (*118) (**116) (*** 270)	184 (*237) (**247) (***629)
6	Potrzeba ochrony macierzyństwa	29 (*36) (** 35) (***122)	135 (*168) (**159) (***502)
6a	w tym: potrzeba ochrony wielodzietności	16 (*20) (**) (***31)	95 (*118) (**) (***173)
7	Alkoholizm	23 (*33) (**30) (***68)	30 (*41) (**37) (***111)
8	Bezdomność	17 (*21) (**19) (***33)	17 (*25) (**21) (***37)
9	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	7 (*10) (**7) (***12)	14 (*17) (**14) (***31)
10	Przemoc domowa	3 (*5) (**4) (***)15)	11 (*17) (**13) (***58)
11	Narkomania	2 (*0) (**3) (***)4)	2 (*0) (**6) (***)7)
12	Zdarzenie losowe	2 (*1) (**4) (***)1)	2 (*1) (**4) (***)4)
13	Sytuacja kryzysowa	nie odnotowano (*nie odnotowano) (**3) (***)3)	nie odnotowano (*nie odnotowano) (**10) (***)4)

Źródło danych: Sprawozdania z działalności finansowej i merytorycznej Ośrodka Pomocy Społecznej m. Ireny Sendlerowej w Aleksandrowie Łódzki za rok 2024, 2023, 2022, 2018

Ad. Tabela 20 Zdecydowanie zmniejsza się liczba osób/rodzin korzystających z pomocy pieniężnej z powodu bezrobocia. Fakt niskiego bezrobocia potwierdzają dane zawarte w Statystycznym Vademecum Samorządowca, z których wynika, że w Gminie Aleksandrów Łódzki w roku 2023 wskaźnik udziału bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy, w ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 2,8%

Ponadto znacząco zmniejsza się liczba osób/rodzin korzystających z pomocy pieniężnej z powodu: ubóstwa, alkoholizmu, bezdomności, oraz potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności.

W porównaniu do roku 2022 widoczna jest tendencja wzrostowa w przypadkach takich jak:

- długotrwała lub ciężka choroba (czytaj: osoby z orzeczoną niepełnosprawnością jak i starzejące się społeczeństwo);
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego (czytaj: zawodowe wsparcie i pomoc pracownika socjalnego i asystenta rodziny);
- niepełnosprawność (czytaj: osoby z orzeczoną niepełnosprawnością jak i starzejące się społeczeństwo).

Działalność Zespołu ds. usług opiekuńczych

Tabela nr 21 Zrealizowane usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osób starszych, chorych, z niepełnosprawnościami

Porównanie rok do roku	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w domu
1	2
2024	64
2023	53
2022	57
2021	50

Źródło danych: Sprawozdania z działalności finansowej i merytorycznej Ośrodka Pomocy Społecznej m. Ireny Sendlerowej w Aleksandrowie Łódzki za rok 2024, 2023, 2022, 2021

Ad. Tabela 21 Na terenie naszego miasta i gminy realizowane są usługi opiekuńcze dla osób starszych, chorych, z niepełnosprawnościami - w głównej mierze osamotnionych - w zakresie

zaspokajania codziennych potrzeb życiowych, obejmujących również opiekę higieniczną oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem społecznym.

Widoczna jest wyraźna tendencja wzrostowa realizowanych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osób tego wymagających - z powodu schorzeń i niepełnosprawności oraz osamotnienia.

Działalność Zespołu ds. wspieranie rodziny i pieczy zastępczej

Tabela nr 22 Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny i kuratora sądowego – stan na dzień 31.XII.2024 r. (* 31.12.2023 r.) (31.12.2022 r.)**

L.p.	Wyszczególnienie	Ogółem
1	2	3
1	Liczba rodzin objętych opieką asystenta rodziny narastająco w ciągu danego roku	67 (*68) (**63)
2	Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do współpracy z asystentem rodziny.	17 (*13) (**15)
3	Liczba dzieci z rodzin narastająco w danym roku	150 (*158) (**134)
4	Liczba rodzin spośród wspieranych przez asystenta rodziny objętych nadzorem kuratorskim.	32 (*19) (**19)

Źródło danych: Sprawozdania z działalności finansowej i merytorycznej Ośrodka Pomocy Społecznej m. Ireny Sendlerowej w Aleksandrowie Łódzki za rok 2024, 2023, 2022.

Ad. Tabela 22 Zdecydowania wzrasta liczba rodzin objętych nadzorem kuratora sądowego/społecznego i widoczna jest tendencja wzrostowa przypadków rodzin zobowiązanych przez sąd do współpracy z asystentem rodziny.

Działalność Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego dla Osób i Rodzin w Kryzysie jako uzupełnienie aktywnych form wsparcia realizowanych przez Zespół pracowników socjalnych w roku 2024 i dla porównania (* w roku 2023)

Na rzecz osób i rodzin w kryzysie świadczone nieodpłatne porady specjalistyczne jako uzupełnienie wsparcia i pomocy realizowanych w ramach pracy socjalnej i usług społecznych:

- poradnictwo w zakresie udzielania porad prawnych dla 48 osób (*33 osoby);
- poradnictwo pedagogiczne przez specjalistę pracy z rodziną/mediatora dla 63 osób (*54 osoby);
- poradnictwo specjalisty uzależnień behawioralnych i innych dla 23 osób (*21 osób);
- poradnictwo specjalisty w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej dla 72 osób (*28 osób);
- poradnictwo psychologiczne dla 85 osób (*14 osób).

Znacząco wzrosła liczba osób korzystających z poradnictwa w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej i nierozzerwalnie z tym związanym poradnictwem psychologicznym. Wzrasta liczba osób korzystających z nieodpłatnych porad prawnych.

W roku 2024 oferta Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego dla Osób i Rodzin w Kryzysie, w stosunku do roku 2022, została rozszerzona o 3 specjalności: poradnictwo specjalisty uzależnień behawioralnych, poradnictwo specjalisty w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, poradnictwo psychologiczne, ponieważ taka potrzeba wyniknęła z **analizy i oceny zjawisk społecznych rodzącej konieczność realizacji nowych form wsparcia i pomocy. Ze statystyk wynika, że rozszerzenie nieodpłatnych usług o wymienione specjalności było uzasadnione.**

1.9 Ochrona środowiska

Tabela nr 23 Środowisko i leśnictwo – dane porównawcze

L.p.	Nazwa wskaźnika	Rok 2023	Rok 2022	Rok 2021	Rok 2020	Rok 2019	Rok 2018
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Powierzchnia lasów ogółem [ha]	2 927,07	2 903,12	2 931,65	2 923,08	2 922,85	2 924,81
2	Lesistość [%]	25,1	25,2	25,2	25,1	25,1	25,1
3	Oczyszczalnie ścieków [szt.]	2	2	2	2	2	2
4	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków [osoba]	23 890	23 490	23 916	23 497	22 640	19 890
5	Nieczystości ciekłe bytowe odebrane (w ciągu roku) [m ³]	143 730,6	135 811,7	112 992,4	110 906,0	93 526,4	91 490,2
6	Odpady komunalne zebrane (w ciągu roku) [tony]	14 629,73	14 866,65	14 837,42	19 809,37	12 009,22	10 007,00
7	Odpady komunalne zebrane z gospodarstw domowych (w ciągu roku) [tony]	12 352,80	12 479,43	12 526,36	17 999,81	11 165,91	8 939,29

Źródło danych: GUS Statystyczne Vademecum Samorządowca 2023

Ad. Tabela 23 W tym obszarze działania wymagają zaangażowania wspólnoty mieszkańców jak i władz Gminy. W roku 2023 Gmina:

- prowadziła akcje edukacyjne kierowane do mieszkańców, poprzez rozprowadzanie ulotek, plakatów oraz komunikatów na stronie Urzędu Miejskiego oraz na profilach społecznościowych Gminy i EKOmiasto. Materiały te informowały głównie o prowadzonych akcjach z zakresu gospodarki odpadami, właściwym sposobie postępowania z odpadami oraz ich prawidłowej segregacji. Mieszkańcy wspólnoty byli zachęceni do korzystania z wyszukiwarki odpadów dostępnej na stronie internetowej: <https://aleksandrow-lodzki.pl/eco-miasto/gospodarka-odpadami/sprawdz-gdzie-wyrzucic-odpady/>
- dofinansowała budowę 15 przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, gdzie nie jest planowana rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej, a na koniec roku 2023 odnotowano zarejestrowanych 1 373 przydomowych oczyszczalni ścieków w tym: 271 w mieście; 1.102 na terenach wiejskich,
- dofinansowała wymianę 121 pieców węglowych,
- przyznała 18 dotacji na usunięcie 38,8 ton wyrobów zawierających azbest,

oraz:

- na terenie Gminy funkcjonuje 19 czujników monitorujących stan powietrza,
- w ramach realizowanego przez Uniwersytet Trzeciego Wieku w Aleksandrowie Łódzkim projektu „Ratuj Siebie Ratuj Swoje Drzewo” przeprowadzona została inwentaryzacja pomników przyrody w Gminie Aleksandrów Łódzki,
- na terenie Gminy powierzchnia lasów i lesistość utrzymuje się na tym samym poziomie i wskaźnik nie budzi niepokojów,
- spada ilość ton zebranych odpadów komunalnych,
- znacząco wzrasta wskaźnik odbioru nieczystości ciekłych bytowych,
- spośród 32 270 osób zamieszkujących Gminę Aleksandrów Łódzki – 23 890 osób korzysta z oczyszczalni ścieków (ok. 75% ludności).

1.10 Działania na rzecz integracji i społeczeństwa obywatelskiego

Społeczeństwo Obywatelskie to aktywności i zdolności do samorealizacji oraz określenia i osiągania wyznaczonych celów, bez impulsu ze strony władzy samorządowej. To świadome, autonomiczne uczestnictwo obywateli w życiu publicznym. W tym zakresie Gmina współpracuje z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami. Aktywność obywatelska ze strony mieszkańców i Gminy przyczynia się do tworzenia zintegrowanej wspólnoty samorządowej, bowiem integracja społeczna oddziałuje na ilość kontaktów społecznych, uczestniczenie w tworzeniu sieci kontaktów, tworzenie poczucia wspólnoty oraz realizowanie konkretnych ról społecznych.

Na podstawie Raportu o stanie Gminy w roku 2023:

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego Gmina realizowała m.in.:

- wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, racjonalne wykorzystanie środków publicznych na realizację zadań gminnych,
- rozwijanie poczucia przynależności do społeczności lokalnej,
- promocje postaw obywatelskich i społecznych,
- wprowadzenie nowatorskich działań i rozwiązań do sfery zadań publicznych,
- zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów.

Efektywność realizacji współpracy określają poniższe dane:

- liczba organizacji biorących udział w realizacji zadań publicznych wynikających z programu - łącznie liczba 15 podmiotów,
- liczba ogłoszonych konkursów ofert - 10 konkursów (na 19 zadań),
- liczba ofert złożonych w otwartych konkursach ofert - 19 złożonych ofert,
- liczba uproszczonych ofert w trybie pozakonkursowym (mały grant) - 2 złożone oferty,
- liczba osób będących odbiorcami programu - ok. 2.165 osób,
- liczba umów zawartych na realizację zadań publicznych - 21 podpisanych umów,
- liczba umów, które nie zostały zrealizowane (rozwiązane lub unieważnione) – brak,
- liczba obszarów zadaniowych, w których organizacje realizowały zadania publiczne - 6 priorytetowych zadań: **1)** w ramach Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie: **a)** wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej - 180.000,00 zł; **b)** przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym - 73.000,00 zł; **c)** działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży - 8.000,00 zł; **d)** kultury,

sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego - 75.000,00 zł; e) wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu - 20.000,00 zł; 2) z zakresu działalności klubów sportowych w ramach Ustawy o sporcie - 1.995.090,45 zł,

- wysokość środków finansowych zaangażowanych przez organizacje pozarządowe podczas realizacji zadań publicznych ujętych w programie - 1.200.000,00 zł.

Współpraca Gminy o charakterze pozafinansowym z organizacjami odbywała się poprzez działania informacyjne, promocyjne oraz organizacyjne, m.in.:

- wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działań i współpraca w tym zakresie,
- informowanie o ogłoszonych konkursach ofert, o sposobach ich rozstrzygnięć i realizacji,
- publikowanie ważnych informacji w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej Gminy i na tablicy ogłoszeń tutejszego Urzędu,
- przygotowanie i prowadzenie konsultacji społecznych,
- udostępnianie w drodze bezprzetargowej lokali, pomieszczeń i obiektów należących do Gminy, środków technicznych itp.,
- nieodpłatne udostępnianie materiałów związanych ze zlecaniem realizacji zadań publicznych,
- organizowanie środków transportu do przewozu osób i materiałów w związku z wykonywaniem zadań publicznych,
- prowadzenie działalności doradczej.

Z analizy dokumentów zastanych wynika, że Gmina Aleksandrów Łódzki na miarę możliwości organizacyjnych, budżetowych, możliwości aplikowania o środki zewnętrzne w celu wsparcia działalności zapewnia bezpieczeństwo publiczne wspólnoty mieszkańców. Tworzy dobre warunki do życia, samorealizacji, rozwoju osobistego, poprawy statusu społecznego, chroni obywateli przed zjawiskami groźnymi dla ładu i porządku publicznego.

2. Problemy społeczne w opinii środowiska lokalnego na podstawie przeprowadzonych badań społecznych

2.1 Badania ankietowe

Badania ankietowe skierowane do mieszkańców Gminy Aleksandrów Łódzki przeprowadzone zostały w lutym 2025 roku i przebiegały dwutorowo:

- w wersji elektronicznej: za pośrednictwem Google Docs ankieta była upubliczniona na stronach internetowych: Ośrodka Pomocy Społecznej im. Ireny Sendlerowej w Aleksandrowie Łódzkim (dalej: Ośrodek) www.opsal.pl Gminy Aleksandrów Łódzki www.aleksandrow-lodzki.pl oraz na FB jednej i drugiej instytucji;
- w wersji papierowej: ankiety były dystrybuowane przez pracowników Ośrodka.

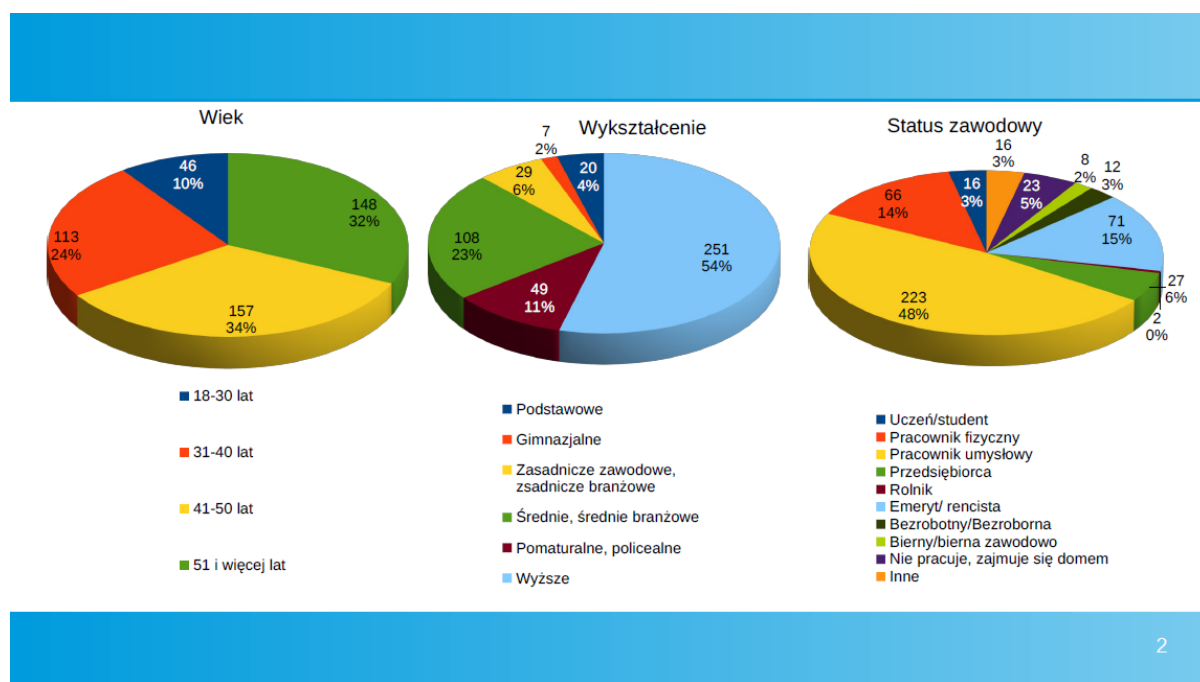
W efekcie badania ankietowego trwającego jeden miesiąc uzyskano odpowiedzi od **464** respondentów.

Diagram nr 1 Metryczka

Ad. Diagram 1 Z metryczki zawartej w ankiecie wynika, że chętniej udzielały odpowiedzi kobiety (377/81%) niż mężczyźni (85/18%). Ponadto 2 osoby określiły swoją płeć jako inną, co w udziale % daje 0%.

Diagram nr 2 Podział na wiek, wykształcenie, status zawodowy

Ad. Diagram 2 W badanie ankietowe zaangażowane były osoby o następujących kategoriach:

- wiek: w wieku 41-50 lat (34%), następnie: powyżej 51 i więcej lat (32%), w wieku 31-40 lat (24%), 18-30 lat (10%),
- wykształcenie: z wyższym wykształceniem (54%), następnie: z średnim/średnim branżowym (23%), z pomaturalnym/policealnym (11%), z zasadniczym zawodowym/zasadniczym branżowym (6%), podstawowym (4%), z gimnazjalnym (2%),
- status zawodowy: pracujące jako pracownicy umysłowi (48%), następnie: emeryci/renciści (15%), pracownicy fizyczni (14%), przedsiębiorcy (6%), bezrobotni (3%), uczniowie/studenci (3%), bierni zawodowo (2%), 2 rolników co statystycznie daje 0%.

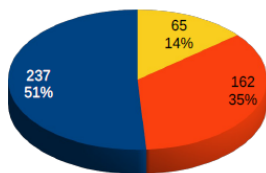
W badaniu udział wzięły osoby:

- w większości w wieku produkcyjnym, a udział osób młodych 18-30 lat stanowił nie mały odsetek,
- w zdecydowanej większości z wykształceniem wyższym (54%), następnie znaczącą grupą respondentów były osoby z wykształceniem średnim/średnim branżowym (23%),
- w zdecydowanej większości pracujące jako pracownicy umysłowi.

Diagram nr 3 Informacje ogólne

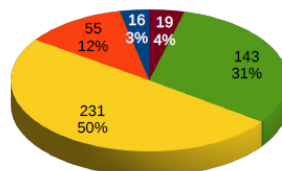
Informacje ogólne

Od jak dawna zamieszkuje Pan/Pani Gminę Aleksandrów Łódzki

- Mieszkam od urodzenia
- Mieszkam tu powyżej 10 lat
- Mieszkam tu krócej niż 10 lat

Które z wymienionych określić najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania pieniędzmi w Pana/Pani gospodarstwie domowym?

- Bardzo biednie- nie starcza na podstawowe potrzeby
- Skromnie- oszczędne gospodarowanie
- Średnio- wystarcza na codzień, oszczędzanie na poważniejsze zakupy
- Dobrze- bez specjalnego oszczędzania
- Bardzo dobrze- pewien luksus

3

Ad. Diagram 3 Informacje ogólne uzyskane na podstawie ankiety.

Na pytanie: „Od jak dawna zamieszkuje Pan/Pani Gminę Aleksandrów Łódzki?”

- 51% osób odpowiedziało, że od urodzenia,
- 35% osób odpowiedziało, że zamieszkuje na terenie Gminy Aleksandrów Łódzki powyżej 10 lat,
- 14%, że mieszka tu krócej niż 10 lat.

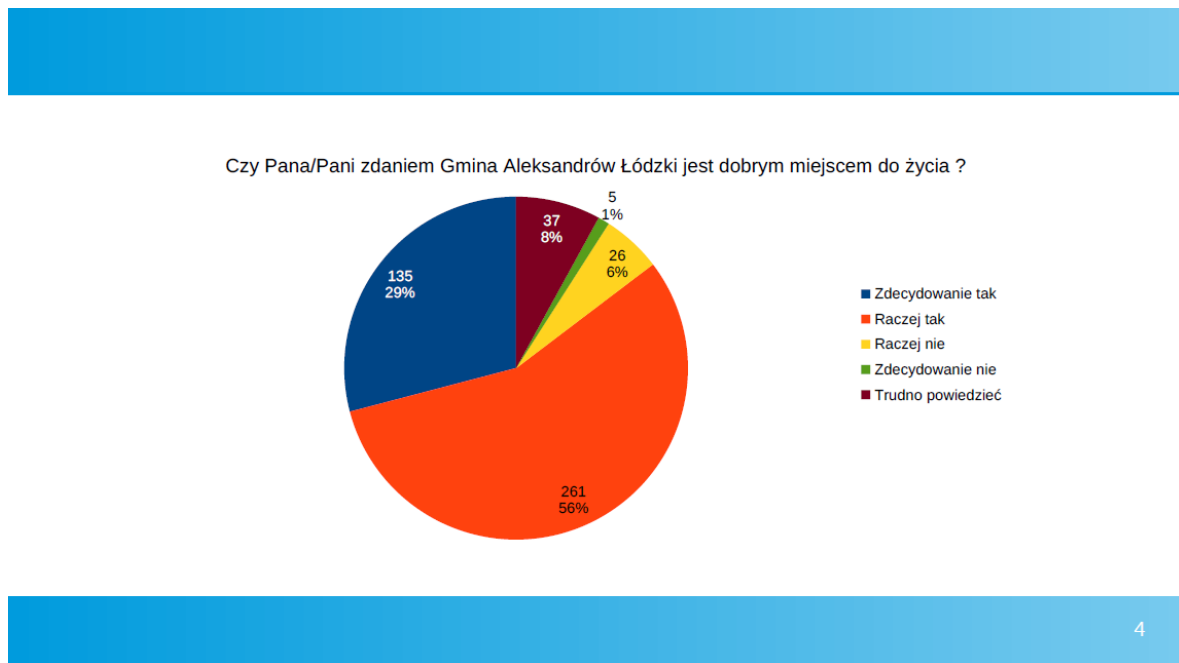
Na pytanie: „Które z wymienionych określeń najbardziej charakteryzuje sposób gospodarowania pieniędzmi w Pana/Pani gospodarstwie domowym?”

- 50% osób zaznaczyło odpowiedź: **Żyjemy/żyję średnio** – wystarcza nam/mi na co dzień, ale musimy/muszę oszczędzać na poważniejsze zakupy,
- 31% osób zaznaczyło odpowiedź: **Żyjemy/żyję dobrze** – wystarcza nam/mi na wiele bez specjalnego oszczędzania,
- 12% osób zaznaczyło odpowiedź: **Żyjemy/żyję skromnie** – musimy/muszę na co dzień oszczędnie gospodarować,
- 4% osób zaznaczyło odpowiedź: **Żyjemy/żyję bardzo dobrze** – możemy/mogę pozwolić sobie na pewien luksus,
- 3% osób zaznaczyło odpowiedź: **Żyjemy/żyję bardzo biednie** – nie wystarcza nam/mi nawet na podstawowe potrzeby.

Wniosek: 50% osób środki pieniężne wystarczają na codzienne życie, ale na poważniejsze zakupy muszą oszczędzać. Nieco ponad 30% osób żyje dobrze, wystarcza im na wiele bez specjalnego

oszczędzania. Tylko 4% badanych żyje bardzo dobrze i może sobie pozwolić na pewien luksus, 3% - bardzo biednie.

Diagram nr 4 Gmina – dobrym miejscem do życia

Ad. Diagram 4 Na pytanie: „Czy Pana/Pani zdaniem Gmina Aleksandrów Łódzki jest dobrym miejscem do życia?” z katalogu odpowiedzi 464 respondentów wybrało następująco:

- Raczej tak (56%),
- Zdecydowanie tak (29%),
- Trudno powiedzieć (8%),
- Raczej nie (6%),
- Zdecydowanie nie (1%).

Wniosek: w opinii 86% osób odpowiadających na pytanie Gmina Aleksandrów Łódzki jest dobrym miejscem do życia.

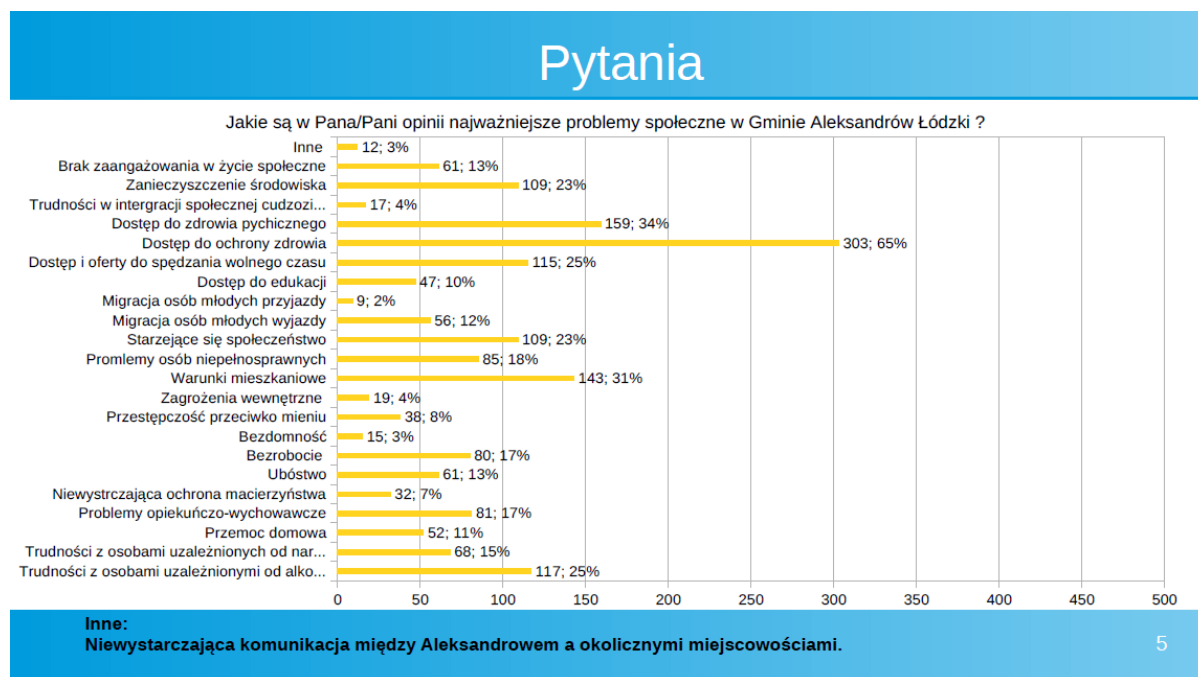
Nie tylko na podstawie badań ankietowych, ale także z analizy danych zastanych wynika, że zmniejsza się liczba wymeldowań na stałe, zwiększa się liczba zameldowań na stałe – co może świadczyć właśnie o tym, że Gmina jest dobrym miejscem do życia.

Na przykład:

- wymeldowania z pobytu stałego: w roku 2023 (276 osób), w roku 2018 (321 osób),
- zameldowania na pobyt stały: w roku 2023 (1.282 osoby), w roku 2018 (1.215 osób).

Bliższe dane zawarte są w Części II Diagnoza sytuacji społecznej 1.2 Demografia.

Diagram nr 5 Identyfikacja najważniejszych problemów społecznych w Gminie

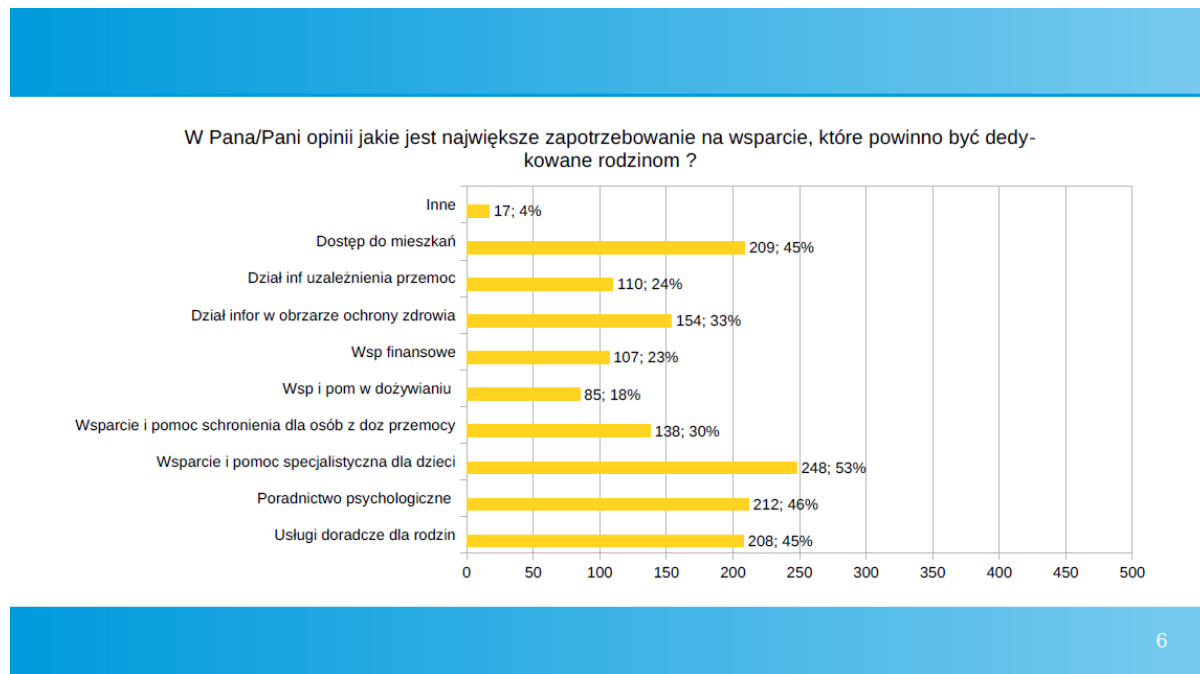
Ad. Diagram 5 W opinii respondentów najważniejsze problemy społeczne w Gminie to:

- 65% odpowiedzi - niewystarczający dostęp do ochrony zdrowia,
- 34% odpowiedzi - niewystarczający dostęp do ochrony zdrowia psychicznego,
- 31% odpowiedzi - warunki mieszkaniowe,
- 25 % odpowiedzi ex aequo - trudności z osobami uzależnionymi od alkoholu lub nadużywającymi inne substancje psychoaktywne np. narkotyki oraz dostęp i jakość oferty spędzania czasu wolnego,
- 23 % odpowiedzi ex aequo - starzejące się społeczeństwo oraz zanieczyszczenie środowiska.

Wnioski: zidentyfikowane najważniejsze problemy społeczne na próbie 464 respondentów są zdominowane przez niewystarczający dostęp do ochrony zdrowia i ochrony zdrowia psychicznego. Ponad 30% badanych uznało, że problemem są warunki mieszkaniowe. Odnosząc się do analizy dokumentów zastanych zawartej w niniejszej Strategii, oznacza to, że choć Gmina dysponuje dużym zasobem mieszkaniowym, to oczekiwania mieszkańców co do jakości i rodzaju udzielanej pomocy mieszkaniowej przez Gminę są coraz wyższe. Bez mała ¼ badanych uznała, że ważnymi problemami do rozwiązania są trudności z osobami uzależnionymi lub nadużywającymi substancje psychoaktywne, stworzenie odpowiednich warunków życia i opieki dla starzejącego się społeczeństwa, ochrona środowiska z powodu zanieczyszczeń, oraz zwiększenie i poprawa jakości

oferty spędzania czasu wolnego. Niewiele, bo 12 osób zwróciło uwagę na niewystarczającą komunikację między miastem a terenami wiejskimi.

Diagram nr 6 Zapotrzebowanie na wsparcie dedykowane rodzinom

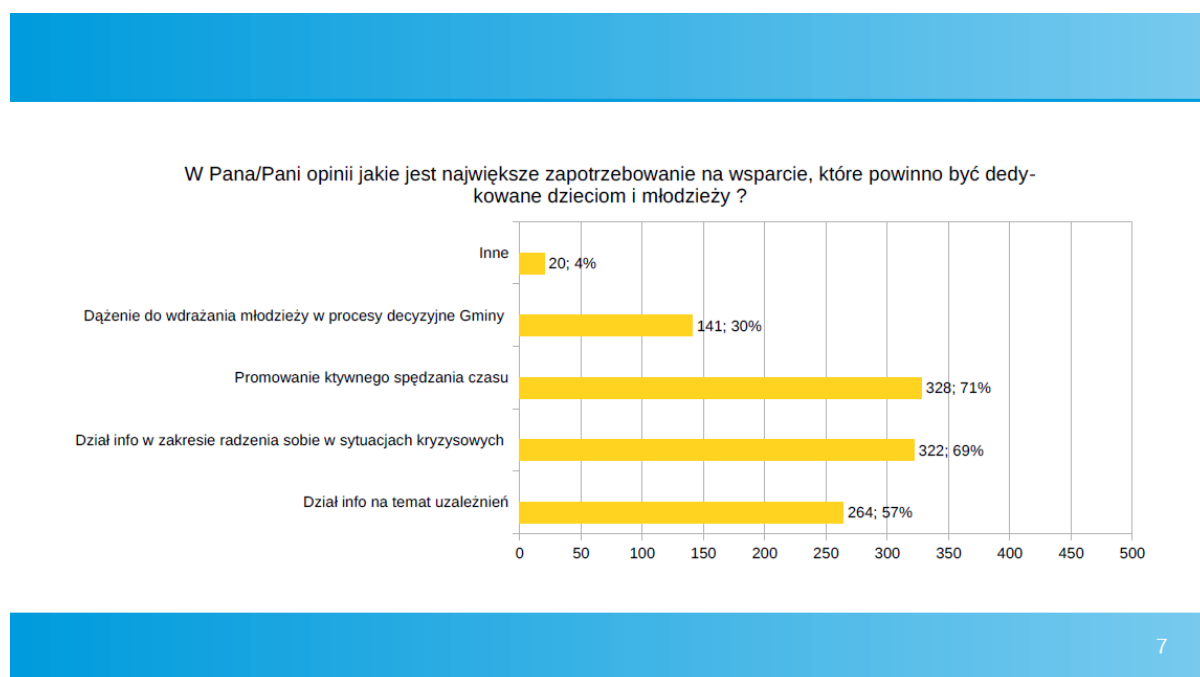

Ad. Diagram 6 W opinii respondentów największe zapotrzebowanie na wsparcie, które powinno być dedykowane rodzinom to:

- 53% odpowiedzi – wsparcie i pomoc specjalistyczna dla dzieci, np.: pedagoga, psychologa, logopedy, trenera umiejętności społecznych,
- 46% odpowiedzi – poradnictwo psychologiczno - pedagogiczne dla rodzin z dziećmi w zakresie problemów opiekuńczo – wychowawczych,
- 45% odpowiedzi ex aequo - dostęp do mieszkań oraz usługi doradcze dla rodzin i osób w kryzysie, np.: prawne, psychologiczne, pracownika socjalnego, mediatora, coacha, terapeuty uzależnień,
- 33% odpowiedzi – działania informacyjne w obszarze ochrony zdrowia,
- 30% odpowiedzi - wsparcie i pomoc w zorganizowaniu schronienia osobom doświadczającym przemocy,
- 24% odpowiedzi – działania informacyjne dla osób, rodzin w zakresie uzależnień, przemocy,
- 23% odpowiedzi – wsparcie finansowe rodzin, osób.

Wnioski: zdecydowana większość odpowiedzi wśród 464 respondentów opowiada się za tym, że największa pomoc powinna być dedykowana rodzinom i nakierowana na wsparcie i pomoc specjalistyczną dla dzieci. Kolejno – rodziny z dziećmi przeżywające problemy opiekuńczo – wychowawcze oraz rodziny i osoby w kryzysie. Ponownie w opinii respondentów ważnym problemem w Gminie jest niewystarczający dostęp do mieszkań/większych mieszkań – w tym przypadku dla rodzin z dziećmi. Mieszkańcy mają niedosyt działań informacyjnych w różnych obszarach: ochrony zdrowia, uzależnień, przemocy.

Diagram nr 7 Zapotrzebowanie na wsparcie dedykowane dzieciom i młodzieży

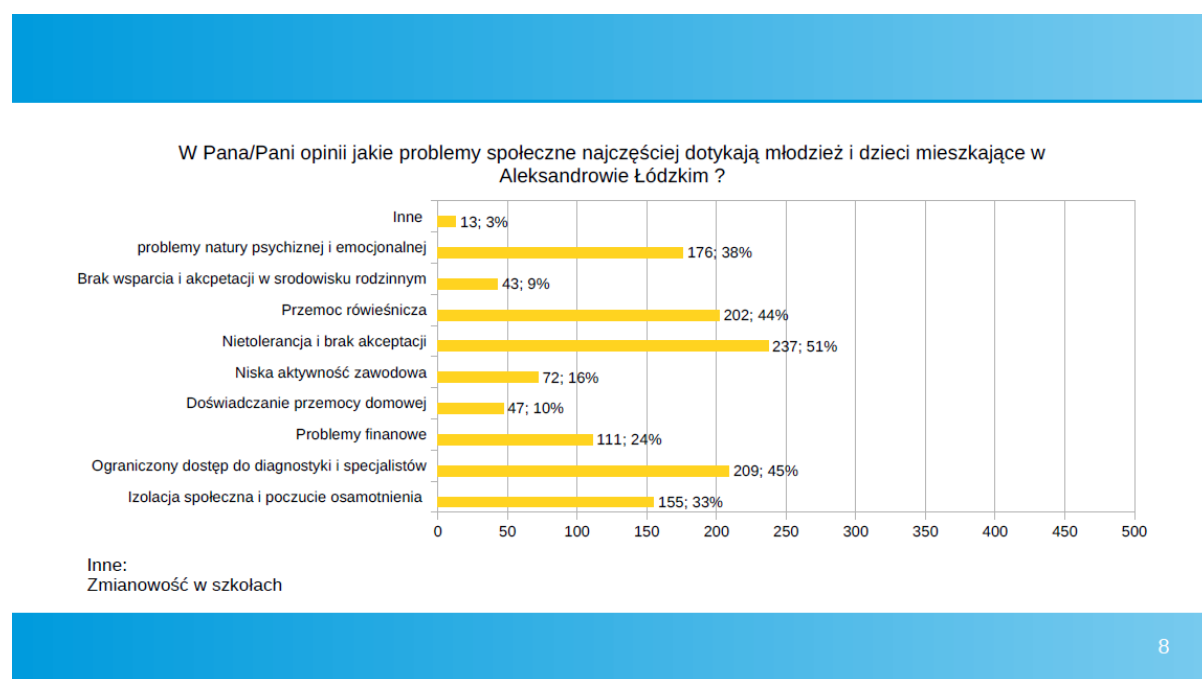

Ad. Diagram 7 W opinii respondentów największe zapotrzebowanie na wsparcie, które powinno być dedykowane dzieciom i młodzieży to:

- 71% odpowiedzi – promowanie aktywnego spędzania czasu wolnego poza domem, np.: korzystanie z boisk sportowych, ze ścieżek rowerowych, z instytucji kulturalnych,
- 69% odpowiedzi - działania informacyjne w zakresie możliwości radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych, np.: przemoc domowa, wymuszanie określonych zachowań przez grupę rówieśniczą, uzależnienia,
- 57% odpowiedzi - działania informacyjne na temat uzależnień, w tym od mediów społecznościowych,
- 30% odpowiedzi - dążenie do sukcesywnego wdrażania młodzieży w procesy decyzyjne w Gminie Aleksandrów Łódzki (młodzieżowa rada miejska).

Wnioski: bez mała $\frac{3}{4}$ odpowiedzi wśród 464 respondentów nakierowana jest na promowanie aktywnego spędzania czasu wolnego poza domem. W opinii odpowiadających zdecydowanie znaczące są działania informacyjne w zakresie radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych, takich jak: przemoc domowa, wymuszenia określonych zachowań przez grupę rówieśniczą, uzależnienia w tym od mediów społecznościowych. Aż $\frac{1}{3}$ badanych opowiedziało się za wdrażaniem młodzieży do procesów decyzyjnych w Gminie.

Diagram nr 8 Najczęstsze problemy dzieci i młodzieży

Ad. Diagram 8 W opinii osób udzielających odpowiedzi na pytanie ankietowe, jakie problemy społeczne najczęściej dotyczą dzieci i młodzież mieszkające w Gminie Aleksandrów Łódzki udzielono następujących wiodących odpowiedzi:

- 51% nietolerancja i brak akceptacji ze strony otoczenia, grupy rówieśniczej,
- 45% ograniczony dostęp do diagnostyki i specjalistów,
- 44% przemoc rówieśnicza,
- 38% problemy natury psychicznej i emocjonalnej,
- 33% izolacja społeczna i poczucie osamotnienia,
- 24% problemy finansowe i brak stabilności materialnej rodziny.

Wnioski: ponad $\frac{1}{2}$ badanych uznała, że najczęstszym problemem dotyczącym dzieci i młodzież jest nietolerancja i brak akceptacji ze strony otoczenia społecznego w tym grupy rówieśniczej. Nieco mniej niż $\frac{1}{2}$ respondentów zwróciła uwagę na przemoc rówieśniczą i na ograniczony dostęp

do diagnostyki oraz do specjalistów, co w przypadku wystarczającej diagnostyki i usług specjalistów znacząco pomogłoby rozwiązać wiele problemów dzieci i młodzieży. Ponad 30% udzielających odpowiedzi odnosi się do niepokojącego zjawiska jakim jest izolacja społeczna i poczucie osamotnienia i w konsekwencji coraz częściej widocznych problemów natury psychicznej i emocjonalnej. Problemy finansowe i brak stabilności materialnej rodzin mają wpływ na problemy dzieci i młodzieży w opinii ¼ badanych. Jako inne - wskazano uciążliwość zmianowości w szkołach.

Diagram nr 9 Zapotrzebowanie na wsparcie dedykowane osobom starszym, chorym, niepełnosprawnym

9

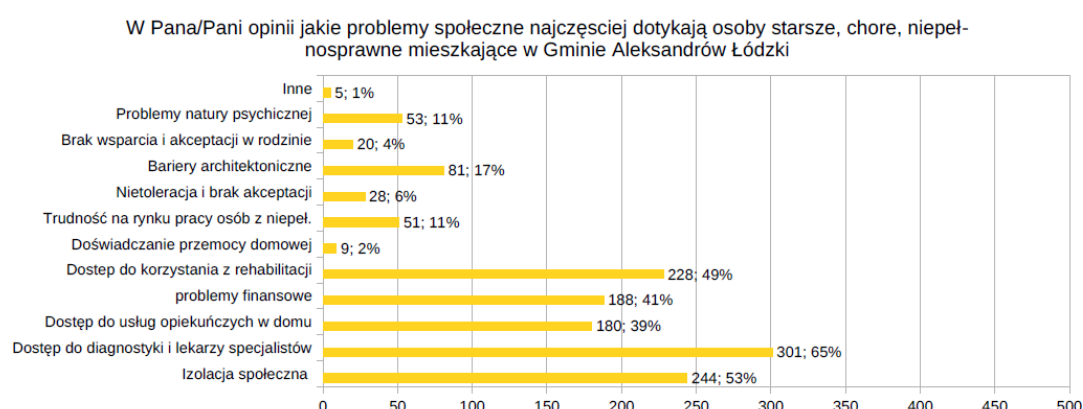
Ad. Diagram 9 W opinii osób opowiadających na pytania ankietowe znaczącym problemem społecznym jest starzejące się społeczeństwo. Na pytanie jakie jest największe zapotrzebowanie na wsparcie, które powinno być dedykowane starszym, chorym, niepełnosprawnym, udzielono następujących wiodących odpowiedzi:

- 65% usługi opiekuńcze w domu,
- 47% wsparcie i pomoc w uzyskaniu świadczeń pieniężnych i niepieniężnych dla osób starszych, chorych, niepełnosprawnych,
- 43% dostęp do ośrodków wsparcia np.: dom dziennego pobytu, środowiskowy dom samopomocy,

- 32 % kontynuowanie oferty spędzania czasu wolnego przez ośrodki wsparcia, kluby, stowarzyszenia, związki, zrzeszenia,
- 29% wspieranie aktywności na rzecz komunikacji międzypokoleniowej: dzieci, młodzież – osoby starsze.

Wnioski: zdecydowana większość badanych uznała, że osoby starsze, chore, niepełnosprawne powinny być otoczone opieką w domu przez instytucje/organizacje do tego powołane. W przypadku osób bardziej sprawnych powinien być zwiększony dostęp do usług ośrodków wsparcia dziennego, powinna być kontynuowana oferta zorganizowanego spędzania czasu wolnego. Nieco mniej niż 30% badanych jest za wspieraniem aktywności na rzecz komunikacji międzypokoleniowej.

Diagram nr 10 Najczęstsze problemy społeczne osób starszych, chorych, niepełnosprawnych

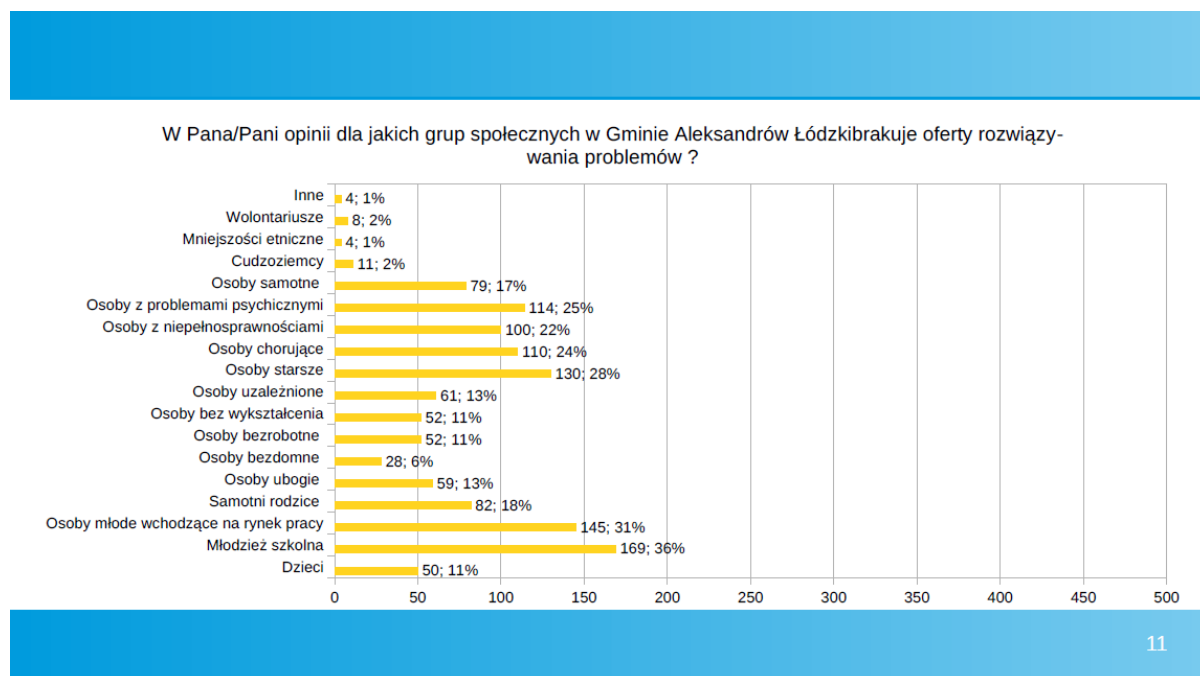
10

Ad. Diagram 10 W opinii osób udzielających odpowiedzi na pytanie ankietowe, jakie problemy społeczne najczęściej dotyczą osoby starsze, chore, niepełnosprawne mieszkające w Gminie Aleksandrów Łódzki udzielono następujących wiodących odpowiedzi:

- 65% dostęp do diagnostyki i lekarzy specjalistów,
- 53% izolacja społeczna i poczucie osamotnienia,
- 49% dostęp do korzystania z rehabilitacji,
- 41% problemy finansowe i brak stabilności materialnej,
- 39% dostęp do usług opiekuńczych w domu.

Wnioski: zdecydowana większość osób uznała, że osoby mieszkające w Gminie Aleksandrów Łódzki, tu w swoim miejscu zamieszkania mają niewystarczający dostęp do diagnostyki i lekarzy specjalistów. Ponad 50% badanych za niepokojącą oznakę prowadzącą do wielu problemów, uznała izolację społeczną i poczucie osamotnienia osób starszych, chorych, niepełnosprawnych. Bez mała 50% odpowiadających nie pochwala zbyt małego dostępu do rehabilitacji tych osób. Brak stabilności materialnej/finansowej ma wpływ na styl i sposób życia w szczególności osób starszych, chorujących i niepełnosprawnych. Dobrym rozwiązaniem mającym na celu poprawę komfortu życia jest świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania zamiast kierowania do ośrodków wsparcia całodobowego.

Diagram nr 11 Grupy społeczne, a brakująca oferta rozwiązywania problemów społecznych

Ad. Diagram 11 Respondenci udzielali odpowiedzi na pytanie: „W Pana/Pani opinii dla jakich grup społecznych w Gminie Aleksandrów Łódzki BRAKUJE oferty rozwiązywania problemów?”. Wynika z nich, że:

- 36% młodzież szkolna,
- 31% osoby młode wchodzące na rynek pracy,
- 28% osoby starsze,
- 25% osoby z problemami psychicznymi,
- 24% osoby chorujące,
- 22% osoby z niepełnosprawnościami.

W badaniu wielokrotnie powtarzają się dominujące odpowiedzi nakierowane na dzieci, młodzież szkolną, rodziny z dziećmi i młodzieżą.

Na przykład:

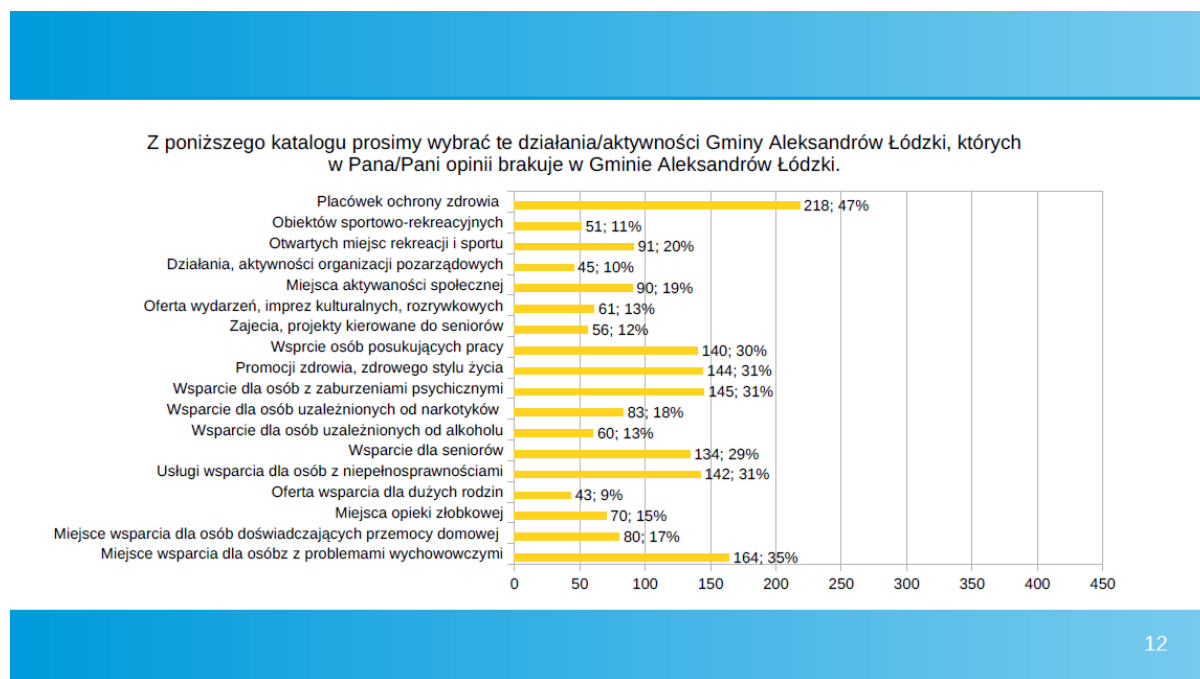
- w związku z identyfikacją najważniejszych problemów społecznych w Gminie (Diagram nr 5), gdzie większość - 53% odpowiedzi potwierdza fakt niewystarczającego wsparcia i pomocy specjalistycznej dla dzieci, np.: pedagoga, psychologa, logopedy, trenera umiejętności społecznych, a 46% odpowiedzi potwierdza, że powinno być realizowanych więcej działań w obszarze poradnictwo psychologiczno - pedagogiczne dla rodzin z dziećmi w zakresie problemów opiekuńczo – wychowawczych,
- ws. zapotrzebowania na wsparcie dedykowane rodzinom (Diagram nr 6), gdzie zdecydowana większość - 71% odpowiedzi dowodzi konieczności promowania aktywnego spędzania czasu wolnego poza domem, np.: korzystanie z boisk sportowych, ze ścieżek rowerowych, z instytucji kulturalnych, a 69% odpowiedzi potwierdza, że powinno być więcej działań informacyjnych na temat możliwości radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych, np.: przemoc domowa, wymuszanie określonych zachowań przez grupę rówieśniczą, uzależnienia, oraz większość - 57% odpowiedzi potwierdza, że powinno być więcej działań informacyjnych na temat uzależnień, w tym od mediów społecznościowych,
- ws. zapotrzebowania na wsparcie dedykowane dzieciom i młodzieży (Diagram nr 7), gdzie działania Gminy powinny być nakierowane na wsparcie pomoc w związku z nietolerancją i brakiem akceptacji ze strony otoczenia/grupy rówieśniczej (51% odpowiadających), na zwiększenie dostępu do diagnostyki i specjalistów (45% odpowiadających), na wsparcie w związku z przemocą rówieśniczą (44% odpowiadających), bo w dalszej konsekwencji rodzi to problemy natury psychicznej i emocjonalnej, doprowadza izolacji społecznej i poczucia osamotnienia w problemach.

Znaczącym problemem do rozwiązania jest sytuacja ludzi młodych na rynku pracy, bo 31% respondentów uznało, że ludzie młodzi wchodzący na rynek pracy mają trudności z zatrudnieniem.

Nawiązując do Diagramu 11 - Choć z analizy wcześniejszych wyników badań wynika, że osoby starsze, chorujące, z niepełnosprawnościami i z zaburzeniami psychicznymi powinny mieć większy dostęp do diagnostyki i lekarzy specjalistów, że mają poczucie osamotnienia i izolacji społecznej, to w przypadku stratyfikacji grup społecznych, dla których brakuje oferty rozwiązania problemów życiowych, to:

- w pierwszej kolejności dzieci, młodzież szkolna, rodziny z dziećmi, osoby młode wchodzące na rynek pracy powinny znaleźć się w centrum zainteresowania w celu rozwiązania problemów i zintegrowania społecznego,
- w drugiej kolejności osoby starsze, z problemami psychicznymi, chorujące, z niepełnosprawnościami.

Diagram nr 12 Brakujące działania/aktywności Gminy

Ad. Diagram 12 Na pytanie: „Z poniższego katalogu prosimy wybrać te działania/aktywności Gminy Aleksandrów Łódzki, których w Pana/Pani opinii BRAKUJE w Gminie Aleksandrów Łódzki.” brak odpowiedzi, które stanowiłyby zdecydowaną większość lub większość:

- 47% - brakuje placówek ochrony zdrowia,
- 35% - brakuje miejsc wsparcia dla osób z problemami wychowawczymi,
- 31% **trio** – brakuje: promocji zdrowia, zdrowego stylu życia; wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi; usług wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami,
- 30% - brakuje wsparcia dla osób poszukujących pracy,
- 29% - brakuje wsparcia dla seniorów.

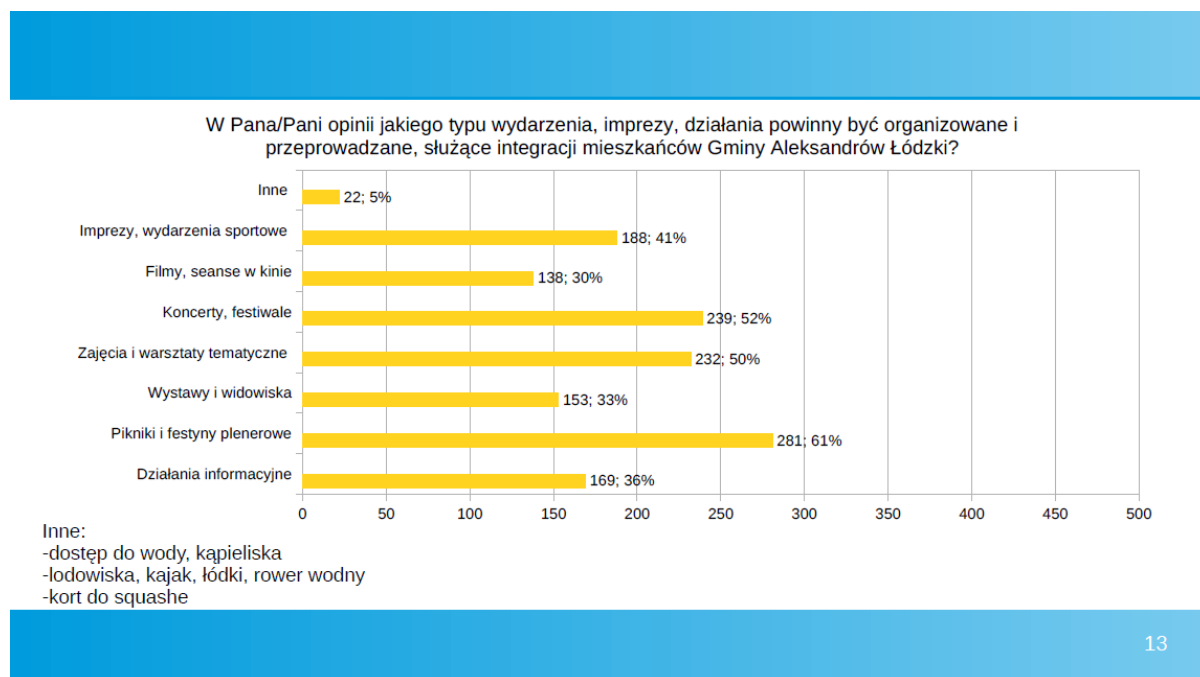
Pozostałe odpowiedzi są raczej peryferyjne, co obrazuje Diagram nr 12.

Wnioski: Dominującym brakiem jest brak placówek ochrony zdrowia. Z analizy danych statystycznych GUS zawartych w Tabeli nr 12 wynika, że w roku 2018 było 16 przychodni, a w roku 2023 jest 13 przychodni, że w roku 2018 świadczone 133 130 porad podstawowej opieki

zdrowotnej, a w roku 2023 – 126 731 porad podstawowej opieki zdrowotnej. Tak, więc zmniejszająca się ilość miejsc i usług w zakresie ochrony zdrowia jest odczuwalna przez mieszkańców Gminy.

Ponadto znacząco odczuwalnym brakiem jest brak miejsc wsparcia dla osób/rodzin z problemami wychowawczymi.

Diagram 13 Działania służące integracji mieszkańców Gminy

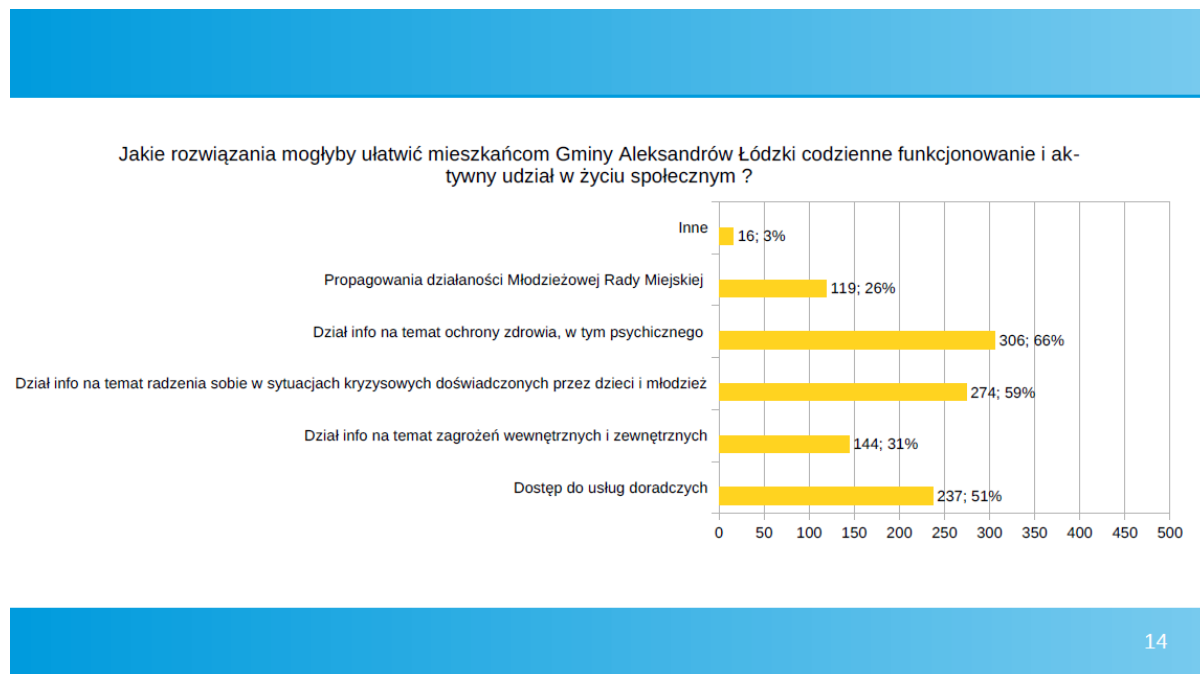

Ad. Diagram 13 Na pytanie: „W Pana/Pani opinii jakiego typu wydarzenia, imprezy, działania powinny być organizowane i przeprowadzane, służące integracji mieszkańców Gminy Aleksandrów Łódzki?” respondenci odpowiedzieli następująco:

- 61% pikniki i festyny plenerowe,
- 52% koncerty, festiwale,
- 50% zajęcia i warsztaty tematyczne,
- 41% imprezy, wydarzenia sportowe,
- 36% działania informacyjne,
- 33% wystawy i widowiska,
- 30% filmy, seanse w kinie,
- 22% inne: dostęp do: wody, kąpieliska, lodowiska, kortu do squashe, a nawet do kajaków, łódek, rowerów wodnych.

Wnioski: Zdecydowana większość osób badanych (61%) uznała, że imprezy plenerowe (pikniki, festyny) organizowane w przestrzeni publicznej w małych grupach odniesienia są najlepszą okazją do integracji społecznej. Większość (52%) opowiada się za masowymi imprezami plenerowymi takimi jak koncerty i festiwale. ½ osób odpowiadających na pytanie przychyliła się bardziej do organizowania zajęć i warsztatów tematycznych rozwijających wrażliwość społeczną, zaspokajających potrzeby estetyczne. Co ciekawe imprezami i wydarzeniami sportowymi mającymi integrować mieszkańców zainteresowanych byłoby 41% badanych. Istotne jest to, że 1/3 odpowiadających zwróciła uwagę na konieczność prowadzenia działań informacyjnych w różnych obszarach tematycznych dotyczących bezpieczeństwa publicznego.

Diagram 14 Rozwiązania ułatwiające funkcjonowanie i aktywny udział w życiu społecznym

Ad. Diagram 14 Na pytanie: „Jakie rozwiązania mogłyby ułatwić mieszkańcom Gminy Aleksandrów Łódzki codzienne funkcjonowanie i aktywny udział w życiu społecznym?” z katalogu odpowiedzi respondenci wybrali następująco:

- 66% działania na temat ochrony zdrowia w tym zdrowia psychicznego,
- 59% działania informacyjne na temat możliwości radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych doświadczanych przez dzieci i młodzież,
- 51% dostęp do usług doradczych,
- 31% działania informacyjne na temat zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych,
- 26% propagowanie działalności Młodzieżowej Rady Miejskiej.

Wnioski: Zdecydowanie najwięcej osób (66%) uznało, że dużym ułatwieniem w codziennym życiu byłaby lepiej zorganizowana ochrona zdrowia w tym zdrowia psychicznego. Konsekwentnie w odniesieniu do wcześniejszych odpowiedzi nie mały odsetek respondentów (59%) odnosi się do sytuacji dzieci i młodzieży. Respondenci podnoszą kwestię prowadzenia działań informacyjnych na temat radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych doświadczanych przez młodszą część społeczeństwa. 1/3 respondentów traktując bezpieczeństwo jako podstawową potrzebę człowieka chce, aby były prowadzone działania informacyjne na temat zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, np. na temat: zagrożenia dla stabilności finansowej Gminy, barier w rozwoju społeczno – ekonomicznym Gminy, zagrożenia równowagi ekologicznej w Gminie, komunikacji w zarządzaniu wiedzą o obronności, szans i zagrożeń technologicznych w odniesieniu do dzieci i młodzieży szkolnej, itp.

2.2 Badanie fokusowe

W badaniu wzięło udział **10 osób** i zostało przeprowadzone **w marcu 2025 roku**.

Poniżej Raport z badania fokusowego przeprowadzonego w ramach opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2025–2031.

Wprowadzenie Metodologiczne

Cel badania

Celem przeprowadzenia badania fokusowego było pogłębienie diagnozy problemów społecznych w Gminie Aleksandrów Łódzki. Wyniki tego badania wsparły proces opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2025–2031, dostarczając informacji na temat rzeczywistych potrzeb mieszkańców oraz barier systemowych.

Metodyka badawcza

Badanie fokusowe zostało przeprowadzone w formie zogniskowanego wywiadu grupowego (FGI), który pozwala na uzyskanie jakościowych danych w atmosferze swobodnej dyskusji. Badanie miało na celu:

- identyfikację kluczowych problemów społecznych,
- poznanie opinii przedstawicieli różnych instytucji i organizacji,

- zebranie rekomendacji dotyczących działań w zakresie integracji społecznej.

Struktura spotkania

Spotkanie fokusowe składało się z kilku części:

- prezentacja celu i zasad badania,
- przedstawienie uczestników,
- dyskusja na temat problemów społecznych,
- analiza potencjalnych rozwiązań,
- podsumowanie i wnioski.

Profil uczestników

W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele różnych instytucji, w tym:

- Ośrodka Pomocy Społecznej w Aleksandrowie Łódzkim,
- Urzędu Miejskiego w Aleksandrowie Łódzkim,
- Gminnych jednostek oświatowych i edukacyjnych (Biblioteka Publiczna, Aleksandrowskie Centrum Kultury, Wydział Edukacji, Kultury i Sportu),
- instytucji zajmujących się zdrowiem, bezpieczeństwem publicznym (Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej, Policja, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, Aleksandrowski Program Mieszkaniowy),
- organizacji pozarządowej.

Łącznie 10 osób.

Uczestnicy reprezentowali różne obszary działań, co pozwoliło uzyskać wielowymiarową perspektywę na poruszane problemy społeczne. Warto podkreślić, że w badaniu wzięli udział zarówno pracownicy sektora publicznego, jak i przedstawiciele innych organizacji, co umożliwiło konfrontację administracyjnego podejścia do problemów społecznych z rzeczywistością widzianą z perspektywy organizacji pozarządowych oraz mieszkańców.

Analiza kluczowych problemów społecznych wysyconych z badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Gminy Aleksandrów Łódzki w lutym 2025 roku.

Problemy zdrowotne

- najczęściej podnoszona kwestia w badaniu – ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, długi okres oczekiwania na wizytę u lekarza, szczególnie u psychiatry dziecięcego,
- rosnące potrzeby związane ze starzejącym się społeczeństwem, np.: świadczenie usług opiekuńczych w domu, konieczność sprawowania instytucjonalnej opieki całodobowej,
- problemy finansowe placówek medycznych – niedobory budżetowe NFZ ograniczające możliwość rozwoju usług,
- nieefektywność systemu ochrony zdrowia – niektórzy pacjenci blokują miejsca u lekarzy poprzez wielokrotne rezerwacje i odwoływanie wizyt w ostatniej chwili,
- braki kadrowe – trudności w zatrudnianiu lekarzy specjalistów, pielęgniarek oraz psychologów, co skutkuje przeciążeniem personelu i wydłużeniem okresu oczekiwania na usługi medyczne.

Problemy młodzieży i edukacji

- niewystarczający dostęp do psychologów i terapeutów – szczególnie w szkołach,
- presja społeczna i uzależnienia od technologii – problemem są wzrastające trudności w funkcjonowaniu emocjonalnym młodych ludzi,
- niedostosowanie rynku pracy – młodzi ludzie mają trudność w odnalezieniu się na rynku pracy, co generuje frustrację i brak stabilności emocjonalnej,
- niska aktywność społeczna młodzieży – brak zainteresowania działaniami obywatelskimi i wolontariatem.

Przemoc domowa i uzależnienia

- alkoholizm jako ukryty problem wśród klasy średniej – wzrost spożycia alkoholu, szczególnie wśród osób pracujących w korporacjach,
- zmiana formy przemocy domowej – mniej przemocy fizycznej, więcej psychicznej, np.: poprzez izolowanie społeczne ofiary przemocy, manipulację,

Problemy seniorów

- rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze – brak odpowiedniej liczby osób uprawnionych/ doświadczonych w świadczeniu opieki w domu,
- izolacja społeczna seniorów z powodu ograniczeń ruchowych lub braku kontaktu z najbliższym otoczeniem,

- problemy z transportem – ograniczony dostęp do komunikacji publicznej dla osób starszych mieszkających poza centrum Gminy.

Mieszkalnictwo

- problemy z dostępnością mieszkań – rosnące ceny nieruchomości i wynajmu,
- stan techniczny mieszkań komunalnych – konieczność inwestycji w termomodernizację i remonty,
- roszczeniowa postawa części mieszkańców – brak dbałości o stan techniczny lokali,
- niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych/komunalnych – wzrost liczby wniosków o przydział mieszkań, co świadczy o problemach finansowych rodzin, które nie są w stanie we własnym zakresie regulować opłat mieszkaniowych, albo nie stać ich na wykup nieruchomości lub na drogi wynajem.

Podsumowanie kluczowych problemów

Wyniki badania fokusowego potwierdzają istnienie znaczących wyzwań społecznych, które wymagają podjęcia działań i aktywności. W szczególności w następujących obszarach:

- **problemy zdrowotne**, w tym niedostateczna dostępność usług medycznych i psychiatrycznych, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży, co prowadzi do narastających problemów psychicznych i braku wsparcia dla rodzin,
- **trudności młodzieży w funkcjonowaniu społecznym** oraz ograniczony dostęp do wsparcia psychologicznego, skutkujący rosnącą liczbą przypadków depresji, samookaleczeń oraz uzależnień od mediów cyfrowych,
- **wzrost przemocy domowej** w formie psychicznej, gdzie alkohol jest głównym czynnikiem torującym zachowania przemocowe,
- **starzenie się społeczeństwa** i rosnące potrzeby seniorów w zakresie opieki oraz integracji w środowisku lokalnym, co wymaga zwiększenia dostępności usług opiekuńczych, w ramach wsparcia środowiskowego,
- **problemy z dostępnością do mieszkań** – rosnące ceny nieruchomości i wynajmu co powoduje trudności osób i rodzin z dziećmi o niskich dochodach.

Z badania wynikało także, że w Gminie jest niewystarczająca współpraca międzysektorowa w zakresie polityki społecznej i wsparcia mieszkańców, co w wielu przypadkach prowadzi do

fragmentarycznego podejścia w rozwiązywaniu problemów i niejednokrotnie do braku spójnych działań na rzecz integracji społecznej.

Sugerowane rozwiązania w obszarze rozwiązywania problemów społecznych w Gminie

Opieka zdrowotna

- zwiększenie dostępności do specjalistów, przy czym zdecydowanie znaczący wpływ na rozwiązanie tego problemu mają uwarunkowania systemowe i w ramach NFZ, a Gmina w peryferyjnym znaczeniu,
- stosowanie konsultacji online z psychologami, psychiatrami, w przypadkach niewymagających bezpośredniego kontaktu z osobą w kryzysie, co pozwoli na szybsze udzielenie wsparcia w sytuacjach mniej skomplikowanych,
- profilaktyka zdrowotna – rekomendowana jest promocja, edukacja w szkołach, miejscach pracy na temat zdrowego stylu i sposobu życia, profilaktyki chorób cywilizacyjnych oraz zdrowia psychicznego.

Wsparcie dla rodzin z dziećmi i młodzieżą

- poszukiwanie środków zewnętrznych na realizację wsparcia i pomocy specjalistycznej dla rodzin z dziećmi i młodzieżą szkolną, jako uzupełnienie działalności Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Aleksandrowie Łódzkim,
- wspieranie młodzieży, tej która zakończyła edukację i wchodzi na rynek pracy poprzez upublicznianie informacji o możliwości zatrudnienia.

Przeciwdziałanie przemocy domowej

- w celu uwrażliwienia społecznego rekomendowana jest edukacja w szkołach, miejscach pracy, co zwiększy świadomość społeczną poprzez odpowiedź na pytania: - Co zalicza się do przemocy domowej? Co to jest przemoc domowa?,
- propagowanie informacji o dostępności do instytucji reagujących na przemoc, wspierających rozwiązanie problemu przemocy,
- koordynowanie działań przedstawicieli i specjalistów różnych instytucji, które są zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy, diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, w podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową.

Wsparcie dla seniorów

- pozyskiwanie środków zewnętrznych na teleopiekę i monitoring stanu zdrowia seniorów wraz z aplikacją umożliwiającą szybki kontakt z rodziną/opiekunami w sytuacjach kryzysowych,
- kontynuowanie aktywizacji społecznej seniorów poprzez udział w działaniach integrujących, aktywnościach społecznych, edukacyjnych, a nawet sportowych.

Polityka mieszkaniowa

- kontynuowanie inwestycji w budownictwo społeczne, to znaczy: mieszkania komunalne, rewitalizacja mieszkań zaniedbanych, niejednokrotnie zdewastowanych przez osoby/rodziny wcześniej zamieszkujące lokale mieszkalne,
- rozwój mieszkalnictwa wspieranego dla osób w kryzysie, to znaczy: w trudnej sytuacji życiowej i mieszkaniowej,

Integracja społeczna i współpraca instytucji oraz organizacji

- wzmocnienie współpracy między instytucjami/organizacjami poprzez wymianę informacji między gminnymi jednostkami samorządu terytorialnego, a Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Aleksandrowie Łódzkim, oraz między organizacjami pozarządowymi i sektorem przedsiębiorstw, a OPS AŁ w zakresie świadczenia usług społecznych,
- organizowanie i przeprowadzanie lokalnych działań informacyjnych – publikowanie informacji o dostępnych formach wsparcia oraz prawach mieszkańców.

Podsumowanie badania fokusowego

Skuteczność Strategii będzie zależeć od zaangażowania wielu podmiotów: jednostek samorządu terytorialnego (placówek zdrowotnych, oświatowych, wsparcia i pomocy społecznej), policji, organizacji pozarządowych oraz sektora przedsiębiorstw, a także mieszkańców wspólnoty. Kluczowe będzie budowanie świadomości społecznej poprzez realizację działań informacyjnych, w wielu przypadkach edukacyjnych (dzieci, młodzież szkolna).

Aby zapewnić trwałość działań, zaleca się wdrożenie systemu okresowej ewaluacji strategii, który pozwoli na bieżącą ocenę skuteczności realizowanych działań i ich dostosowywanie do zmieniających się potrzeb społeczności lokalnej, oraz uwarunkowań systemowych.

Realizacja zaproponowanych działań pozwoli nie tylko na skuteczniejsze rozwiązywanie problemów społecznych, ale także na dążenie do ideału określonego w Wizji (patrz: Część III Programowa pkt 1.) W Wizji mowa o tworzeniu bardziej spójnej i zintegrowanej społeczności, w której każdy mieszkaniec będzie miał zapewnione odpowiednie warunki do godnego życia.

3. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest zwięźczeniem procesu badań społecznych. Dzięki czemu możliwe było w sposób optymalny zaprojektowanie wizji integracji i rozwiązywania problemów społecznych w perspektywie 6 lat, czyli do końca roku 2031.

SWOT jest jedną z najpopularniejszych metod diagnostycznych. Służy do porządkowania zebranych danych i jest użyteczna przy dokonywaniu oceny zasobów. Jest stosowana jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy strategicznej. Pozwala wykorzystać zgromadzone informacje do opracowania strategii działania opartej na silnych stronach i szansach, przy jednoczesnym eliminowaniu bądź ograniczaniu słabych stron i zagrożeń.

Diagram nr 15 Analiza SWOT

	Pozytywne	Negatywne
	Mocne strony (wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę)	Słabe strony (wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę)

Wewnętrzne (cechy organizacji)	Rozwinięta infrastruktura społeczna, fizyczna. Nieustanne mobilizowanie instytucji, organizacji do upowszechniania ochrony zdrowia, pomocy społecznej, kultury i sztuki, kultury fizycznej, sportu, turystyki, wypoczynku i rekreacji. Rozwinięte wyposażenie w urządzenia instytucji świadczących usługi w zakresie wsparcia i pomocy społecznej, oświaty i wychowania, kultury i sportu. Wysoki poziom wykształcenia, doświadczenia, kwalifikacji, kompetencji, umiejętności kadry instytucji i organizacji z obszaru wsparcia i pomocy społecznej	Niewystarczająca ilość miejsc wsparcia/leczenia dla osób chorujących, miejsc wsparcia dla rodziców, dzieci, młodzieży z problemami wychowawczymi, dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
	Szanse (wszystko co stwarza szansę korzystnej zmiany)	Zagrożenia (wszystko co stwarza niebezpieczeństwo niekorzystnej zmiany)
Zewnętrzne (cechy otoczenia)	Działania informacyjne na temat możliwości rozwiązywania sytuacji kryzysowych doświadczanych przez dorosłych, dzieci i młodzież szkolną/pozaszkolną. Dostęp do usług doradczych. Działania informacyjne na temat zdrowego stylu i sposobu życia, ochrony zdrowia w tym zdrowia psychicznego. Działania informacyjne na temat możliwych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. Propagowanie działalności młodego dorosłego pokolenia na rzecz wspólnoty mieszkańców.	Zagrożenia wewnętrzne i zewnętrzne np.: zmieniające się przepisy prawa, nieprzewidziane sytuacje kryzysowe. Ograniczenie źródeł finansowania na poziomie gminy, powiatu, regionu, kraju. Ograniczony dostęp do wykwalifikowanej kadry wsparcia i pomocy społecznej. Trudności we współpracy z instytucjami, organizacjami, przedsiębiorstwami w zakresie włączenia w rozwiązywanie problemów społecznych i budowania społeczeństwa zintegrowanego.

3. Identyfikacja najważniejszych problemów społecznych

Problemy społeczne zostały zidentyfikowane w oparciu o:

- opinie środowiska lokalnego podczas badania ankietowego przeprowadzonego dwutorowo: on-line i w wersji papierowej,
- badanie fokusowe przeprowadzone z przedstawicielami instytucji, organizacji i przedsiębiorstw działających na terenie Gminy,
- analizę dokumentów zastanych takich jak: sprawozdania, raporty, wywiady środowiskowe, oraz danych z GUS - Statystyczne Vademecum Samorządowca, z portalu Polska w liczbach.

Analiza całości umożliwiła ustalenie priorytetów w nowej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych. W układzie chronologicznym są to:

- 1) wsparcie środowiskowej ochrony zdrowia i zdrowia psychicznego prowadząc lokalne działania czy spotkania informacyjne w placówkach oświatowych na temat zdrowego stylu i sposobu życia;
- 2) wsparcie rozwoju usług (z uwzględnieniem deinstytucjonalizacji usług) w środowisku lokalnym w obszarze wsparcia i pomocy społecznej szczególnie z uwagi na konieczność:
 - poprawy funkcjonowania rodziny z dziećmi i młodzieżą poprzez organizowanie i dostarczanie usług w środowisku lokalnym, aby zapobiegać kierowaniu dzieci z rodzin wykazujących bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, do korzystania z wsparcia instytucjonalnego (piecza zastępcza, domy dziecka, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki szkolne, nadzór kuratora sądowego, zobowiązanie przez sąd do współpracy z asystentem rodziny),
 - poprawy funkcjonowania osób starszych, chorujących, niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania z uwzględnieniem rozwoju/modernizacji infrastruktury mieszkalnictwa wspieranego i treningowego, ośrodków wsparcia dziennego, po to aby mieszkańcy - osoby starsze, chorujące, niepełnosprawne, które mogą zaspokajać potrzeby życiowe przy wsparciu otoczenia społecznego - pozostali w środowisku lokalnym,
 - poprawy usług kierowanych do osób i rodzin w kryzysie, doświadczających przemocy domowej, przede wszystkim w przypadkach gdzie alkohol jest czynnikiem torującym w stosowaniu przemocy,

- 3) włączenie społeczne mieszkańców i budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez organizowanie i uczestnictwo w akcjach lub inicjatywach, doradztwie, spotkaniach informacyjnych;

ponadto:

- 4) w obszarze rynku pracy monitorowanie tendencji zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności i kompetencje społeczno – zawodowe;
- 5) umożliwianie kadrze wsparcia i pomocy społecznej podnoszenia kompetencji, umiejętności i kwalifikacji w związku z ewoluującymi kierunkami działania instytucji wsparcia i pomocy społecznej, z uwagi na konieczność dostosowania się do zmieniającej się rzeczywistości społecznej.

CZEŚĆ III PROGRAMOWA

1. Wizja

Gmina Aleksandrów Łódzki jest miejscem przyjaznym mieszkańcom w każdym wieku. Mieszkańcy cieszą się wysoką jakością życia, aktywnie uczestniczą w życiu gospodarczym, społecznym, edukacyjnym, kulturalnym, rekreacyjnym, sportowym. Wspólnota samorządowa jest solidarna, tolerancyjna międzykulturowo i chroni przed dyskryminacją. Sprzyja to zachowaniu dobrego stanu fizycznego, psychicznego, społecznego, ekonomicznego mieszkańców.

2. Czynniki ryzyka realizacji Strategii

Na realizację Strategii może mieć wpływ wiele czynników, które będą oddziaływać na osiągnięcie celów i rezultatów. Podczas opracowania niniejszej Strategii zidentyfikowano możliwe oddziaływanie czynników, które mogą negatywnie wpłynąć na osiągnięcie celów. Są to:

- 1) niewystarczająca współpraca międzyinstytucjonalna;
- 2) niewystarczający profesjonalizm kadr;
- 3) fragmentaryczne podejście do problemów;
- 4) niewystarczająca komunikacja z otoczeniem społecznym, np.: niewystarczająca ilość konsultacji społecznych;

- 6) systemowe wdrażanie nowych uwarunkowań społeczno - ekonomicznych, min. dotyczących pozyskiwania środków unijnych, w ramach programów rządowych, zmian w przepisach prawa;
- 7) ograniczone zasoby i możliwości finansowania Gminy, które mogłyby być zmobilizowane do realizacji Strategii.

Istotna jest sieć współpracy międzyinstytucjonalnej i między organizacjami, oraz istotny jest dostęp do zróżnicowanych źródeł finansowania na poziomie gminnym, powiatowym, regionalnym, krajowym. Infrastruktura fizyczna jest dopełnieniem możliwości realizacji misji Strategii. Należy uwzględnić fakt, że w trakcie realizacji Strategii modyfikowane, ustanawiane przepisy prawa mogą sprzyjać realizacji kierunków działania lub przeciwnie – mogą utrudniać realizację.

3. Prognoza przemian lub/i zmian w zakresie objętym Strategią

Wieloletnie założenia Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2025 – 2031 uwzględniają przemiany lub zmiany w zakresie zidentyfikowanych najważniejszych problemów społecznych do, których zaliczamy:

1) po przeprowadzeniu badania ankietowego:

- niewystarczający dostęp do ochrony zdrowia, w tym do do ochrony zdrowia psychicznego,
- niewystarczający dostęp do mieszkań socjalnych/komunalnych dla osób/rodzin w trudnej sytuacji życiowej i mieszkaniowej,
- trudności z osobami/rodzinami bezradnymi opiekuńczo – wychowawczo lub/i uzależnionymi od alkoholu lub nadużywającymi inne substancje psychoaktywne np. narkotyki,
- potrzebę większego dostępu oferty spędzania czasu wolnego,
- starzejące się społeczeństwo,
- zanieczyszczenie środowiska,

2) po przeprowadzeniu badania fokusowego:

- niewystarczającą opiekę zdrowotną,
- niewystarczające wsparcie dla rodzin z dziećmi i młodzieżą szkolną oraz młodzieżą wchodzącą na rynek pracy,
- konieczność przeciwdziałania przemocy domowej,
- wsparcie dla seniorów w środowisku lokalnym,
- politykę mieszkaniową,
- integrację społeczną i współpracę międzyinstytucjonalną oraz międzysektorową.

Prognozowane zdarzenia przemian lub zmian przewidują zbiór działań wzajemnie ze sobą powiązanych :

- współpracę międzyinstytucjonalną lub/i międzysektorową,
- komplementarne podejście do problemów,
- dostosowywanie się do przemian systemowych w Kraju, Gminie wdrażających nowe rozwiązania, w tym w obszarze pozyskiwania środków unijnych, przepisów prawa,
- mobilizowanie instytucji do pozyskiwania środków zewnętrznych w celu usprawnienia rozwiązywania zidentyfikowanych problemów społecznych w Gminie.

Aktywności realizowane w ramach Strategii pozwolą na osiągnięcie odpowiedniego poziomu życia materialnego i niematerialnego mieszkańców niezależnie od wieku. Realizacja celu głównego niniejszej Strategii wyrażać się będzie we wspólnych działaniach administracji samorządowej, partnerów społecznych czy gospodarczych, organizacji pozarządowych, mieszkańców gminy, na rzecz:

- 1) zapobiegania ekskluzji społecznej oraz wspomagania procesu włączenia społecznego w szczególności osób/rodzin z dziećmi i młodzieżą osób ubogich, zagrożonych wykluczeniem społecznym, wykluczonych społecznie;
- 2) integracji społecznej;
- 3) równości szans i niedyskryminacji;
- 4) niepowielania stereotypów;
- 5) rozwoju społeczności obywatelskiej.

W okresie realizacji Strategii będzie przeprowadzane monitorowanie i ewaluacja, dzięki czemu będzie możliwe modyfikowanie dokumentu jeśli wzrosną czynniki ryzyka realizacji Strategii.

4. Cele strategiczne projektowanych zmian w oparciu o koncepcję SMART. Kierunki niezbędnych działań. Wskaźniki.

Koncepcja SMART pomaga w prawidłowym wyznaczaniu celów. Wyznaczanie celów w ten sposób wymaga dogłębnego przeanalizowania tego, co chcemy osiągnąć, a tym samym osiągnięcie tak wyznaczonego celu zapewni nam większą szansę na realizację, gdyż będzie to dokładnie to, czego naprawdę zamierzaliśmy dokonać.

Charakterystyka SMART

Zgodnie z akronimem tworzącym nazwę koncepcji, sformułowany cel powinien być:

- **skonkretyzowany** (ang. Specific) – jego zrozumienie nie powinno stanowić kłopotu, sformułowanie powinno być jednoznaczne i niepozostawiające miejsca na luźną interpretację;
- **mierzalny** (ang. Measurable) – a więc tak sformułowany, by można było liczbowo wyrazić stopień realizacji celu, lub przynajmniej umożliwić jednoznaczną „sprawdzalność” jego realizacji;
- **osiągalny** (ang. Achievable) – cel zbyt ambitny podkopuje wiarę w jego osiągnięcie i tym samym motywację do jego realizacji;
- **istotny** (ang. Relevant) – cel powinien być ważnym krokiem naprzód, jednocześnie musi stanowić określoną wartość dla tego, kto będzie go realizował;
- **określony w czasie** (ang. Time-bound) – cel powinien mieć dokładnie określony horyzont czasowy, w jakim zamierzamy go osiągnąć.

Cel główny

Celem głównym Strategii jest wspieranie aktywności osób, rodzin, instytucji, organizacji, przedsiębiorstw w realizacji integracji i rozwiązywania problemów społecznych, takich jak: zdrowotne, edukacyjno – wychowawcze osób i rodzin, w obszarze bezpieczeństwa publicznego, mieszkalnictwa, zawodowe.

1. Cele strategiczne i operacyjne. Kierunki działania. Wskaźniki w odniesieniu do przyjętych celów operacyjnych.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2025-2031 wpisuje się w Sferę społeczną Strategii Rozwoju Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2022-2030, w szczególności gdy mowa o rozwoju społecznie wrażliwym odnoszącym się do dbałości o wspólnotę mieszkańców:

- rodziny z dziećmi (np. rozwój świetlic środowiskowych, działania integracyjne),

- osoby starzejące się, chore, niepełnosprawne (np. zwiększenie komfortu przebywania w środowisku domowym, wsparcie rodzin w procesie opieki domowej),
- profilaktykę i zachowania prozdrowotne (np. promocja zachowań prozdrowotnych, profilaktyka zdrowotna w szkołach),
- integrację i budowanie tożsamości lokalnej wraz ze wsparciem osób wykluczonych społecznie (np.: integracja międzypokoleniowa, wspieranie działalności organizacji pozarządowych, realizacja projektów historycznych, artystycznych, kulturalno – rozrywkowych w przestrzeni publicznej, budowanie poczucia wspólnoty i odpowiedzialności mieszkańców za Gminę).

Cele niniejszej Strategii koncentrują się na integracji społecznej i rozwiązywaniu problemów społecznych, które wraz ze zmieniającymi się procesami społecznymi nieco inaczej przebiegają w porównaniu do tych, które określono w poprzednim dokumencie na lata 2018 – 2024.

Tabela nr 24 Cele strategiczne i cele operacyjne

Cel strategiczny	Cel operacyjny
1	2
1. Ochrona zdrowia w tym zdrowia psychicznego.	1.1. Współpraca z instytucjami/organizacjami działającymi w obszarze ochrony zdrowia i/lub ochrony zdrowia psychicznego.
2. Wsparcie osób i rodzin z dziećmi, młodzieżą szkolną, młodzieżą kończącą edukację szkolną.	2.1. Podwyższenie i rozszerzenie rozwoju usług na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny z dziećmi i młodzieżą szkolną. 2.2. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w celu badania bezrobocia wśród osób młodych.
3. Uzależnienia i przeciwdziałanie przemocy domowej.	3.1. Rozwój usług kierowanych do osób i rodzin w kryzysie, doświadczających przemocy domowej
4. Wsparcie osób starszych, chorych, z niepełnosprawnościami.	4.1. Rozwijanie usług w miejscu zamieszkania skierowanych do osób starszych, chorujących, niepełnosprawnych

5. Mieszkalnictwo – mieszkania komunalne.	5.1. Aplikowanie o środki na gminne budownictwo mieszkaniowe i na remonty zużytej tkanki mieszkaniowej
6. Ochrona środowiska.	6.1. Promowanie postaw obywatelskich i partycypacji społecznej w obszarze ochrony środowiska
7. Integracja społeczna i współpraca instytucji, organizacji, przedsiębiorstw.	7.1. Wspieranie realizacji społecznych inicjatyw lokalnych/środowiskowych nakierowanych na rozwój Gminy

Tabela nr 25 Kierunki działania i wskaźniki w odniesieniu do przyjętych celów operacyjnych

Cel operacyjny	Kierunek działania	Wskaźniki
1	2	3
Ad. 1.1. Współpraca z instytucjami/organizacjami działającymi w obszarze ochrony zdrowia i/lub ochrony zdrowia psychicznego.	Realizacja działań informacyjnych na rzecz poprawy sytuacji zdrowotnej rodzin z dziećmi i młodzieżą oraz osób starszych, chorujących, z niepełnosprawnościami.	Ilość przeprowadzonych działań informacyjnych kierowanych do mieszkańców wspólnoty na temat: 1) zdrowego stylu i sposobu życia (np.: promowanie aktywności ruchowej, zdrowego odżywiania), 2) możliwości skorzystania z usług lekarzy i prozdrowotnych: a) dostępność do specjalistów w ramach NFZ - o jakich profesjach?, b) realizowane/zrealizowane programy profilaktyczne – ilość i jakie?
Ad. 2.1. Podwyższenie i rozszerzenie rozwoju usług na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny z dziećmi i młodzieżą szkolną.	Realizacja działań na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin z dziećmi i młodzieżą poprzez współpracę z Poradnią Psychologiczną –	Ilość realizowanych/zrealizowanych projektów ze środków unijnych. Ilość zrealizowanych/realizowanych

	Pedagogiczną, oraz w ramach deinstytucjonalizacji usług poprzez realizację projektów ze środków unijnych lub/i ze środków własnych.	projektów socjalnych ze środków własnych Gminy. Ilość zrealizowanych edycji: 1) Programu Wsparcia Rodziny, 2) Szkoły dla Rodziców. Liczba osób objętych wsparciem coach'a i mediatora. Liczba dzieci i młodzieży objętej streetworkingiem. Liczba dzieci uczestniczących w Treningu Umiejętności Społecznych. Inne – jeśli są/były realizowane, to jakie?
Ad. 2.2. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w celu badania bezrobocia w Gminie.	Monitorowanie bezrobocia w Gminie. Monitorowanie sytuacji ludzi młodych na rynku pracy.	Stopa bezrobocia w Gminie, Powiecie, Kraju. Ogólna liczba osób bezrobotnych z podziałem na płeć. Liczba ludzi młodych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy do 30 roku życia (r.ż.), w tym: 1) do 25 r.ż. 2) w podziale na wykształcenie.
Ad. 3.1. Rozwój usług kierowanych do osób i rodzin w kryzysie, doświadczających przemocy domowej	Realizacja działalności Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego dla Osób i Rodzin w Kryzysie, Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin	Liczba osób korzystających w Punkcie z nieodpłatnego wsparcia specjalistów: 1) prawnika, 2) terapeuty uzależnień behawioralnych, 3) specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy

	z dziećmi i młodzieżą.	w rodzinie, 4) psychologa. Ilość spraw prowadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny w ramach procedury „Niebieskie Karty” Ilość interwencji Policji, gdzie nieletni byli sprawcami lub/i uczestniczyli w czynach zabronionych prawem przeciwko mieniu, życiu, zdrowiu mieszkańców. Inne – jeśli są/byli zaangażowani, to o jakiej specjalności?
Ad. 4.1. Rozwijanie usług w miejscu zamieszkania skierowanych do osób starszych, chorujących, niepełnosprawnych	Działalność Gminy nakierowana na deinstytucjonalizację usług społecznych.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi w domu. Liczba osób korzystających z usług ośrodków wsparcia dziennego: 1) Domu Dziennego Pobytu, 2) Środowiskowych Domów Samopomocy. Ilość realizowanych/zrealizowanych projektów w ramach programów rządowych na rzecz poprawy funkcjonowania osób starszych, chorujących, z niepełnosprawnościami. Ilość realizowanych/zrealizowanych projektów socjalnych ze środków własnych Gminy na

		rzecz poprawy funkcjonowania osób starszych, chorujących, z niepełnosprawnościami. Liczba osób objętych wyżej wymienionymi projektami.
Ad. 5.1. Aplikowanie o środki na gminne budownictwo mieszkaniowe.	Rozwijanie działań Gminy w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych	Ilość aplikacji o środki zewnętrzne na gminne budownictwo mieszkaniowe. Wysokość partycypacji w kosztach: 1) budownictwa komunalnego lub/i socjalnego, 2) remontów mieszkań komunalnych.
Ad. 6.1. Promowanie postaw obywatelskich i partycypacji społecznej w obszarze ochrony środowiska	Partycypowanie Gminy w kosztach ochrony środowiska.	Ilość realizowanych/zrealizowanych działań informacyjnych/edukacyjnych kierowanych do mieszkańców (np.: ulotki, plakaty, komunikaty). Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków dofinansowanych przez Gminę. Ilość dofinansowań Gminy do wymienianych pieców węglowych. Ilość przyznanych dotacji na usunięcie wyrobów zawierających azbest.
Ad. 7.1. Wspieranie realizacji społecznych inicjatyw lokalnych/środowiskowych	Współpraca z organizacjami pozarządowymi lub/i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku	Ilość organizacji i podmiotów biorących udział w realizacji zadań publicznych. Ilość obszarów tematycznych,

	publicznego. Inspirowanie postaw obywatelskich ludzi młodych	realizowanych/zrealizowanych w ramach zadania publicznego: 1) wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej, 2) przeciwdziałanie uzależnieniom i zachowaniom niepożądanym społecznie, 3) działalność na rzecz rodzin z dziećmi i młodzieżą w tym wypoczynku dzieci i młodzieży szkolnej, 4) wspieranie kultury, sztuki, ochrony dóbr i dziedzictwa narodowego, 5) wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu. Inne – jeśli są/były realizowane, jakie? Wysokość środków finansowych na realizację zadania publicznego. Ilość obrad, w których uczestniczyła Młodzieżowa Rada Miejska.
--	---	--

5. Sposób realizacji Strategii. Ramy finansowe.

Gmina jako jednostka samorządu terytorialnego jest lokalną wspólnotą samorządową, która swoje działania realizuje zgodnie z podziałem kompetencji wynikających z aktów prawa i w ramach planowanego co roku budżetu.

Każda podległa jednostka organizacyjna może korzystać z możliwości aplikowania o środki finansowe z programów mogących wesprzeć działalność Gminy na realizację różnych zadań, których Gmina własnym staraniem nie może zrealizować z uwagi na bariery finansowe.

Potrzeby i oczekiwania środowiskowe oraz bariery do pokonania z roku na rok są coraz większe, z powodu tempa przemian w życiu społecznym i gospodarczym w Kraju i na świecie, bo życie społeczne jest w nieustającym procesie.

Jednym ze sposobów na pozyskiwanie wsparcia finansowe dla Gminy na rozwiązywanie problemów społecznych jest aplikowanie o środki unijne w perspektywie na lata 2021 – 2027, które mogą być przeznaczone między innymi na: edukację i sprawy społeczne, infrastrukturę, klimat i ochronę środowiska, energetykę, cyfryzację, przedsiębiorczość. **Tak, więc w trakcie realizacji Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2025 – 2031 - do roku 2027 fundusze unijne są zaprogramowane na różne aktywności i różną działalność. Jednostki organizacyjne Gminy mogą aplikować o środki z:**

- **Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (dalej: FERS) np.:** na wsparcie systemu ochrony zdrowia, poprawę zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży szkolnej, na edukację i przygotowanie do rynku pracy, na cyfryzację,
- W ramach FERS - z **Europejskiego Funduszu Społecznego PLUS (EFS+)** np.: na usługi na rzecz rodzin, usługi społeczne i zdrowotne, integrację społeczną i społeczeństwo obywatelskie.
- **Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS)** np.: na obniżenie emisyjności gospodarki transformację w kierunku gospodarki przyjaznej środowisku i o obiegu zamkniętym, zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej oraz poprawę odporności systemu ochrony zdrowia, na wzmocnienie roli kultury w rozwoju społecznym i gospodarczym.

Kolejno można skorzystać z dofinansowania w ramach programów rządowych, na dzień opracowana niniejszej Strategii, takich jak:

- **Fundusz Dopłat Banku Gospodarstwa Krajowego na budownictwo w celu** zwiększenia zasobu lokali mieszkalnych oraz lokali i pomieszczeń z zakresu pomocy społecznej, służących zaspokajaniu potrzeb osób o niskich i przeciętnych dochodach. Źródłem finansowania programu są środki pochodzące z budżetu państwa, których dysponentem jest Minister Rozwoju i Technologii.
- **Polski Fundusz Rozwoju, Narodowy lub/i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej** mogą finansować odnawialne źródła energii (grant OZE) na zakup, montaż, budowę lub modernizację instalacji odnawialnego źródła energii i premię na mieszkaniowy zasób gminy (grant MZG) z przeznaczeniem na poprawę efektywności energetycznej w budynkach z mieszkaniowego zasobu gminy. Grant OZE, grant MZG dla

gmin oraz wsparcie w ramach planu rozwojowego są finansowane również z budżetu środków europejskich,

- Program wieloletni na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na zwiększenie uczestnictwa osób starszych we wszystkich dziedzinach życia społecznego: aktywność społeczna, partycypacja społeczna, przygotowanie do starości czy włączenie cyfrowe.

Należy uwzględnić fakt, że w trakcie realizacji Strategii modyfikowane, ustanawiane przepisy prawa, zmieniająca się dystrybucja środków finansowych z różnych źródeł, mogą sprzyjać realizacji kierunków działania i osiągnięciu wskaźników lub przeciwnie – mogą utrudniać realizację.

5. Monitorowanie i ewaluacja

Monitorowanie, to modny wyraz, który jest nadużywany i który nie został zaaprobowany przez językoznawców. Jednakże jest używany w dokumentach takich jak: strategię, programy i projekty. Monitorować to znaczy śledzić, obserwować – w przypadku niniejszej Strategii bez użycia kamer, w celu zaobserwowania przebiegu realizacji założeń strategicznych.

Ewaluacja, to systematyczne badanie, zbieranie danych, przeprowadzenie analizy, oceny oraz informowania o wynikach, ich jakości i wartości procesu oraz rezultatów wdrażania Strategii.

Zaplanowano ewaluację w trzech terminach:

- za lata 2025 - 2027, do 30 czerwca roku 2028,
- za lata 2028 - 2029, do 30 czerwca roku 2030,
- za lata 2030 – 2031, do 30 czerwca roku 2032.

Ewaluację przeprowadzi „Zespół oceniający realizację Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Aleksandrów Łódzki na lata 2025 – 2031” powoływany zarządzeniem Burmistrza Aleksandrowa Łódzkiego.

Badania ewaluacyjne będą realizowane w oparciu o ankiety opracowane na potrzebę oceny stanu realizacji Strategii i przekazywanie ich drogą elektroniczną do przedstawicieli wywodzących się z instytucji, organizacji i przedsiębiorstw uczestniczących wcześniej w badaniu fokusowym lub/i podczas spotkań fokusowych w trakcie realizacji Strategii. Zaliczamy do nich:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Aleksandrowie Łódzkim,

- Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim,
- Gminne jednostki oświatowe i edukacyjne, takie jak: Biblioteka Publiczna, Aleksandrowskie Centrum Kultury, Wydział Edukacji, Kultury i Sportu,
- Instytucje zajmujące się zdrowiem i bezpieczeństwem publicznym, takie jak: Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej, Policja, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, Aleksandrowski Program Mieszkaniowy Sp. zo.o.

W wyniku przeprowadzonej ewaluacji niniejszy dokument może być modyfikowany, ulepszany, zmieniany.

Uwagi końcowe

Aktywności realizowane w ramach Strategii pozwolą na osiągnięcie odpowiedniego poziomu życia materialnego i niematerialnego mieszkańców niezależnie od wieku. Realizacja celu głównego niniejszej Strategii wyrażać się będzie we wspólnych działaniach administracji samorządowej, partnerów społecznych czy gospodarczych, organizacji pozarządowych, mieszkańców gminy, na rzecz:

- 1) zapobiegania ekskluzji społecznej oraz wspomagania procesu włączenia społecznego w szczególności osób/rodzin z dziećmi i młodzieżą, osób ubogich, zagrożonych wykluczeniem społecznym, wykluczonych społecznie;
- 2) integracji społecznej;
- 3) równości szans i niedyskryminacji;
- 4) niepowielania stereotypów;
- 5) rozwoju społeczności obywatelskiej.

Zintegrowane działania międzyinstytucjonalne, międzysektorowe, mieszkańców będą przybliżały do stworzenia wspólnoty solidarnej i tolerancyjnej, sprzyjającej zachowaniu dobrego stanu fizycznego, psychicznego, społecznego, ekonomicznego mieszkańców.

Dokument zawiera 25 tabel i 15 diagramów.

Niniejszy dokument został opracowany samodzielnie przez zespół pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej im. Ireny Sendlerowej w Aleksandrowie Łódzkim.

